

4. Príloha: Zbierka vzorových kázni¹

Vzor 1²

Text: Sk 6,8-15 a 7, 54-60

Milé sestry a bratia!!

Dnešnú kázeň začneme malou básničkou. „Narodil sa Kristus Pán, radujme sa, zabitý bol kruto Štefan, veselme sa.“ Je to pekná básnička? Nie! Je to hrozná básnička! Rýmuje sa, ale niečo mi na nej neladí. Niečo tam neštímuje. Je priam absurdná! Máme tam slová o radosti, o narodení a potom niečo o zabití Štefana. To tu neladí. Čo má narodenie Krista spoločné so Štefanom a jeho krutým príbehom? Zdanlivo to vôbec nejde dokopy a básničku treba prerobiť. Máme však druhý sviatok vianočný a tento sviatok patrí už dlhé roky práve Štefanovi, mučeníkovi a jeho svedectvu viery. Nehodí sa nám to k vianočnej radosti, neladí nám to, nepasuje, ale takto to je a my si každý rok vždy znovu musíme pripomenúť, že vianočnú radosť nám tak trochu pokazí biblické čítanie o krutej smrti diakona Štefana.

Mnohým kresťanom a mnohým ľudom po tieto dni pokazilo vianočnú radosť počasie a privaly vody, ako sme to mohli vidieť včera v TV.

Avšak, aby sme boli celkom korektní a dôslední - príbeh o Štefanovi nám nechce pokaziť vianočnú radosť, obráť nás o ňu, možno nás chce v nej len viacej utvrdiť, možno chce len, aby sme si tú vianočnú radosť viacej vážili. Možno nás chce tento príbeh naučiť, čo je to pravá vianočná radosť, čo to znamená radosť sa z narodeného Spasiteľa, čo to znamená pokľaknúť pri jasliach v Betleheme, čo to značí žiť radosťou v Kristu alebo čo značí, priznávať sa k svojmu betlehenskému dedičstvu, ako sme si o tom hovorili včera. Ľudia tomu vôbec nemusia rozumieť. Mnohí nemusia chápať, že Vianoce nie sú len o eufórii a šťastí, ale aj o dlhej ceste z Nazareta do Betlehema, o odmietnutí tehotnej ženy, keď nemali miesto, o biede, v ktorej musel prísť na svet Ježiš, o strachu, ktorý museli prežívať, keď sa neskôr dozvedeli, že Herodes Veľký ide dať povraždiť všetky deti v Betleheme, o úteku do Egypta. Vianoce sú aj o tomto. A k tomu máme pred očami mučeníka Štefana, ktorý bol diakon a ktorý bol verný nasledovník Krista.

Štefana vyvolili za diakona, aby mal na starosti službu, praktickú službu vdovám, možno nejakým chorým ľudom, službu obsluhovania pri stoloch pri spoločných stretnutiach. To bola jeho diakonská povinnosť. Štefan mal však mnohé výnimočné dary, bol- „ plný viery, milosti a moci, činil zázraky medzi ľudom.“ Bol naplnený mocou Ducha, ktorá mu dávala spôsobnosť aj konať v službe Kristovi, aj hovoriť v službe Kristovi. Služba v cirkvi stojí na milosti a moci, ktorá nepochádza z nás, ale od Boha. Túto milosť a moc dáva Pán všetkým, ktorí mu chcú úprimne slúžiť, ktorí s radosťou hľadajú cesty služby a pomoci cirkvi k budovaniu viery. Štefan taký bol a Boh mu dal plnosť nielen viery, milosti a moci, ale aj moc činiť zázraky medzi ľuďmi. Biblia nepíše, aké to boli zázraky, ale my vieme, že každý dobrý skutok, ktorý ľudia vykonajú, všetko smerujúce k dobru, k pomoci inému bratovi či sestre je v istom zmysle zázrak. Jednak preto, že toho nebýva veľa, jednak preto, že ten, kto je od dobrých skutkov závislý, ten, kto očakáva pomoc, pre toho je všetko zázrakom. Štefan teda činil zázraky medzi ľudom.

¹ Poznámka: Kázne boli prevzaté z originálov, ktoré boli dostupné. Práca si nekladie za cieľ zapracovať prípadné gramatické, stylistické, či grafické úpravy.

² DOVALA, Roman. *Kázeň na 2. slávnosť vianočnú v chráme Božom CZ ECAV Badín 26.12.2009*, http://www.ecavbadin.sk/?id=kazen_2009_12_26, citované 17.4.2013

Dalo by sa povedať, že bol obľúbený a mal úctu ľudí, hoci stál v zdanlivo obyčajnej službe diakona. Čo sa dostalo jemu okrem úcty a vďaky? Keďže vyčnieval z radu, keďže bol až príliš dobrý pre tento svet, pre svet, v ktorom žil, stal sa terčom úkladov a zloby zo strany židov. Keď som písal túto kázeň, tak sa mi namiesto slova terčom, podarilo napísať čertom. Štefan sa stal čertom. Dá sa povedať, že pre svojich nepriateľov bol akoby čertom, ktorého chceli uvrhnúť späť do pekla. Kto vie prečo sa k dobrým ľuďom ostatní zvyknú správať ako k čertom a sú terčom nenávisti? Vymysleli si o ňom príhody, že vraj sa rúha Bohu a Mojžišovmu zákonu, proti chrámu. Napokon ho postavili pred radu a tam ho súdili a vypočúvali. Samozrejme, že mali svedkov, ktorí Štefana počuli hovoriť mnoho rúhavých slov. Tam, ako Štefan stál pred radou, všetci na neho uprene hľadeli a „videli jeho tvár, ako tvár anjela.“ Nebol to teda čert, ktorý by chcel niekomu ublížiť, ani im, pravoverným zákonníkom, bol to anjel, diakon, služobník, verný Kristovi a mal len jednu chybu, že bol „plný viery, milosti a moci“. Nevie, či ľudia veria alebo neveria v anjelov, neviem či niekto anjela videl, ale je zrejme, že symbol anjela, anjelov je často spomínaný a zaužívaný. O anjeloch hovoríme vtedy, keď sa k nám niekto zachová výnimočne dobre, keď nás zachráni z problémov a podobne. Vtedy povieme: „Ty si anjel!“.

Štefan tam stál, ako anjel. Tvár mal ako anjel, ako Boží posol a presne tak tam stál ako svedok Boží, ako od Boha poslaný, aby svedčil o Kristovi, aby vyznal svoju vieru a nezaprel ju, hoci mu hrozila smrť. V knihe Skutkov apoštolských je celá 7. kapitola, nejakých 50 veršikov zaznamenaná Štefanova obrana. Zapísal ju evanjelista Lukáš, tak ako mu ju odovzdali svedkovia. Kto by nemal dnes nič na robote, môže si v rámci sviatočného oddychu tento text prečítať, alebo aj iné. Nie je to však obhajoba v pravom slova zmysle, Štefan pripomína dejiny izraelského národa, Božie vedenie a na záver pripomenul prenasledovanie prorokov. „Ktorého z prorokov neprenasledovali vaši otcovia?“ Brániť seba, svoju vieru, brániť cirkev, to sú úlohy, pred ktoré sme ako kresťania postavení v každej dobe. Vždy sa nájdu všelijakí falošní svedkovia, ktorí útočia a kričia, hľadajú zlo a zlé proti Bohu a cirkvi. Vieme sa brániť? Treba sa brániť? V tejto veci sme plne odkázaní na Božiu pomoc, len Pán Boh nám môže dať tú pravú múdrosť i silu, v ktorej dokážeme reagovať na protivenstvá. Niekedy na internete zablúdím na nejakú internetovú diskusiu, kde sú reakcie ľudí na nejaký článok o cirkvi či kňazoch a je to hrozné čítať, ľudia sú ako supy, vrhnú sa na korisť a vylievajú si všetku svoju nenávisť, pritom vôbec ničomu nerozumejú.

Keď židia počuli Štefanovu reč, „zúrili v srdci a škrípali zubami na neho.“ Výstižnejšie sa to zaznamenať nedalo. Zúrivosť v srdci a škrípanie zubami. To sú slová, ktoré vyjadrujú hnev i zúfalstvo, zlobu i bezmocnosť, priam až akési zverstvo. Štefan im nepovedal nič zlé, len pravdu, ani nebol na nich prehnane prísny, len zdôraznil isté chybné kroky minulosti.

Majú ľudia radi pravdu? Máme radi pravdu o sebe? Poteší nás kritika našich životov? Cítite sa dobre, keď v kázni pripomínam naše nedostatky? Cítili by ste sa dobre, ak by som začal teraz vymenúvať všetko, čo kto za posledné obdobie urobil zle? Je veľa tém, ktorým sa niekedy pre pokoj musím vedome vyhnúť a radšej ich nespomínam, alebo len veľmi citlivo, lebo aj to málo návštevníkov chrámu v nedeľu by zabudlo, kde je kostol. Ale zasa na druhej strane iste ste si všimli, že celkom iba medové motúze popod nos vám neľahám. Vedzme však, že iba pravda nás vyslobodí, Kristova pravda.

Štefan v kruhu svojich nepriateľov, ktorí škrípali zubami, pohliadol k nebesám a povedal: „Ajhľa, vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej.“ Vtedy sa zlomila aj posledná šanca, že mu odpustia. Štefan mal videnie viery. Stratil nádej na záchranu pred svojimi prenasledovateľmi, ale dostal uistenie v Bohu. Myslím si, že Pán Boh svojim verným vo všetkých ťažkých chvíľach života dáva uistenie, že On je s nimi, že je s nami, dáva nám svojim zvláštnym spôsobom vidieť „Syna človeka, Krista stáť na pravici Božej.“ Každý veriaci človek má takúto skúsenosť. Lebo vo viere nežijeme bez ťažkostí a utrpenia, bolestí a

starostí, vždy je niečo aj zlé, v rôznych ohľadoch, ale práve vtedy pohliadame k nebesám a dostávame uistenie, môžeme sa utvrdiť v nehynúcej nádeji.

Štefanov životný príbeh i príbeh jeho viery sa končí ukameňovaním, teda žiaden „happyend“. Vyviedli ho za mesto a surovo ho ukameňovali pre vieru. Štefan sa stal prvým známym mučeníkom Krista a pre Krista. Neurobil nič zlé. Len žil a hovoril svoju vieru. Žil svoju vieru až do konca o čom svedčia slová: „ Pane, Ježišu, prijmi môjho ducha. Potom pokľakol a zvolal silným hlasom: Pane, nepočítaj im tento hriech.“ Smutné, ale obdivuhodné. Určite i povzbudivé. Príklad vianočnej viery. Viery až po smrť.

Úvodná básnička- „Narodil sa Kristus Pán, radujme sa, zabitý bol kruto Štefan, veselme sa“, táto nám nikdy nebude ladiť. Predsa, k zvesti vianočnej radosti patrí Štefanov príbeh, aby sme si uvedomili, že cesta viery je veľmi ťažká cesta, niekedy aj cez trne. Vianočná radosť môže ľahko vyprchať a z cesty za Kristom sa dá ľahko zbehnúť na nejakú inú ľahšiu. Lenže len tí, čo vytrvajú do konca budú spasení. Amen.

Vzor 2³

Text: Sk 7, 54-60

První křesťanský mučedník, jehož památku církev stanovila na den hned následující po dnu Božího narození, Štěpán, jak jsme četli, uzřel nebesa otevřená. A záhy na to skončil, ubit kameny svých pronásledovatelů. Ale ještě stačil sdělit, co tam, v tom otevřeném nebi, uviděl: Syna člověka stojícího po pravici Boží.

Také jiný svědek Páně, jistý Jan, jehož svědectví se dostalo do bible jako poslední kniha s názvem Zjevení Janovo, také tento Jan uzřel otevřená nebesa. A také on popsal, co tam viděl: něco podobného jako Štěpán, ale líčí to podrobněji. Také on vidí Boha na trůnu a po jeho boku Syna člověka (zde: Beránka); ale to nejsou jediní dva, kteří tu nebeskou prostoru obývají, jsou tam i další. Jak to vidí Jan, v nebi je plno.

Kdy se člověku poštěstí, aby viděl do nebe? Musí být na popravišti, v posledních minutách života jako u svědka-mučedníka Štěpána, nebo ve vyhnanství a žaláři, jako tomu bylo u svědka (možná též mučedníka) Jana? Četli jsme, že lidé na pokraji smrti mají různé zážitky a různá vidění. Ale že by viděli otevřené nebe a trůn a Syna člověka a kolem veliký zástup, to nikdo z nich neříká. A proč bychom o to měli vůbec stát, abychom viděli do nebe? Neměli bychom si spíše hledět země? Vždyť zde na zemi je tolik složitých věcí, tolik problémů, tolik strádání, tolik pokušení, tolik bojů, o nichž nevíme, jak skončí! Výhledy země jsou potměšilé, sama existence země a budoucnost života na zemi je nejistá – a my bychom měli hledět kdesi do nebes? Nejedním z našich současníků, a prosím vážných současníků, se nás ptá, podobně jako se ptali andělé Ježíšových učedníků při jeho nanebevstoupení: „Co tu stojíte a hledíte k nebi?“

Nu, popravdě řečeno, my křesťané zase až tak často k nebi nehledíme. Proč bychom měli? Proč? Inu právě proto, že je na zemi tolik složitých věcí, tolik problémů, tolik strádání, tolik pokušení, tolik bojů, o nichž nevíme, jak skončí, že výhledy země jsou tak potměšilé a sama existence země a budoucnost života na ní je nejistá. Právě proto.

Nebe je šifra, šifra za budoucnost. Není to cosi nad našimi hlavami, ale to, co je před námi, před církví, před kulturou, před lidskou rodinou, před zemí a vesmírem. Nedávné debaty ukazují, že ani mezi vědci není jistoty o tom, jak země a život na ní vznikl, odkud pocházíme. Otevřené nebe chce (symbolicky) říci, kam směřujeme. Nevíme přesně, jak to bylo se vznikem života. Ale otevřené nebe chce říci, jak to bude a jak skončí všechny ty složité věci, problémy, strádání, pokušení a boje.

³ FILIPI, Pavel. Kolik zbývá z noci: kázání. 1.vyd. Praha: Kalich, 2006, s. 157-161.

A nyní už sledujme, jak to vidí Jan. Především, jak jsme už řekli, vidí nebe zalidněné. Ne prázdné, nevidí tam jen Boží trůn a Beránka po pravici, ne prostor, kde se prohánějí andělé. On vidí, že tam je veliký zástup, že by jej nikdo nedovedl sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků. Do nebe, do budoucnosti, nebudou mít přístup jen některé rasy, kmeny, národy, jazyky. Nejen Evropané, nejen naše bílá, humanistická, demokratická civilizace. Nespočítatelný zástup. Už Abrahamovi Hospodin zaslíbil, že jeho potomstva bude jako písku na mořském břehu anebo jako hvězd na obloze. Nikdo to nespočítá. Tedy nepočítejme. Ani my.

A Janovo líčení ještě doplníme: nejen ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, nýbrž i ze všech konfesí a církví. Zemřelý papež Jan Pavel II. v jedné encyklice poukazuje na to, že „nebeská církev“ není rozdělená podle konfesí. Tam jsou všichni pohromadě, mučedníci jako Štěpán, Justin, Polykarp, Perpetua a Felicitas, Vojtěch, Jan Hus, až po toho posledního umučeného Bonhoeffera... a všichni svatí mimořádného života jako Benedikt, František, Luther, Matka Tereza...

A s nimi mnozí bezejmenní, kteří statečně zápasí o víru ve svých rodinách a zaměstnáních, jejichž jména historie nedochovala. Ne, nedopočítáme se. Takže nepočítejme.

Tak tedy nespočetný zástup. Ale co oni tam (v nebi) dělají? Oni volají, ba mohli bychom přímo říci, oni zpívají, protože jejich volání má rytmickou formu básnické, písňové skladby. Volají, zpívají: Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi... Amen! Dobrořečení i sláva a moudrost, díky a čest i moc a síla Bohu našemu na veky věků... Amen. Co to je? Vždyť oni tam slaví bohoslužbu.

Ano, oni slaví bohoslužbu. Je o velká slavnostní bohoslužba, jakou my dokážeme napodobnit jenom zčásti, neboť ji neslavíme se všemi, kteří do nebe patří, a někdy si na tom dokonce zakládáme, že naše bohoslužba není „katolická“ nebo „charismatická“ nebo jiná, nýbrž řádně evangelická. Ale přesto, když slavíme svou bohoslužbu, už jakoby směřujeme k bohoslužbě nebeské, už se ji jakoby tápavě dotýkáme, už ji předchutnáváme, jako kuchařka ochutnává pokrm, který je ještě na plotně, než jej nese na stůl.

Naši budoucností je bohoslužba. Už když Bůh stvořil sobotu, den odpočinku a slavení, dal tím jasný ukazatel. Až skončí všechny boje a všechna protivenství, bude se už jen slavit. Takové je určení, které dal svému stvoření.

A povšimněme si také, kolikrát se v té nebeské liturgii vyskytuje slovo „děkovat“, „díky“, „dobrořečit“, atp. v naší křesťanské (a také židovské) bohoslužbě se objevují i jiné tóny: nárek, stížnost, prosba, naléhání. To proto, že ještě nejsme „v nebi“. Ale máme vědět, že ze všeho toho jednou zbude již jen děkování. A že i dnes, když se nám na rtech poctivě objeví děkovná modlitba a píseň chval, když slavíme večeri Páně, eucharistii neboli díkuvzdání, se už dotýkáme bohoslužby nebeské, už ji předem chutnáme, už dosahujeme k tomu, co jednou bude normální, standardní, přirozené, to nejpřirozenější ze všeho.

Děkovat, mít komu děkovat, vědět komu děkovat, k tomu nás zve pohled do otevřeného nebe, který nám prostředkuje svědek Páně Jan.

Jenže abychom nemohli do nebe skočit tak rovnýma nohama, vrací nás další líčení docela na zem. Kdo jsou a odkud přišli ti v bílém rouchu? Kdo jsou ti, kteří slaví tu nebeskou liturgii, oděni v bílý šat, který se navlékal (a někde dosud navléká) těm, kdo byli právě pokřtěni? A odpověď zní: To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení a vyprali svá roucha a vybělili je v krvi Beránkově. Takže do nebe teprve z velikého soužení. Ale o jakém soužení tu je řeč?

Z toho, že tradice zařadila toto čtení na svátek prvního mučedníka Štěpána, bychom se mohli domnívat, že jsou to křesťanští mučedníci, kteří svou věrnost Kristu zaplatili krví. Ovšemže i ti do toho nespočetného zástupu patří. Ale my tam patřit nebudeme? Vždyť my jsme nepřinesli svědectví krve. Jenže ani ti mučedníci neseprali svá roucha ve vlastní krvi,

nýbrž v krvi Beránkové. Jejich šat zbělel, když oni ve víře a naději přijali Kristův kříž jako znamení vítězství a naděje, když uznali oběť jako spolehlivou cestu k budoucnosti.

A co jejich soužení, naše soužení? Je v tom, že nic nenasvědčuje tomu, že by Beránkův kříž byl již vítězstvím a že by oběť měla budoucnost. Všechno mluví proti tomu, ano i naše vlastní srdce nás zrazuje; naši vrstevníci a někdy i naše děti a vnuci tuto cestu odmítají; lidé nás snad za naši víru již nepronásledují a nekamenují, snad se nám pro ni ani nevysmívají, ale je to soužení, zápas s protivenstvími a pochybnostmi, které v nás vyvolává celkový stav církve a světa a někdy i falešní proroci církvi, zápas s výsměchem, kterým se na nás občas zašklebí naše nitro, jako se šklebilo již na první generaci křesťanů: „Kde je ten jeho zaslíbený příchod? Od té doby, co zesnuli otcové, všechno zůstává tak, jak to bylo od stvoření světa.“ Kde je vidět to vítězství ukřižovaného Beránka? Kde zůstala všechna ta velká slova zaslíbení, která nad námi byla pronesena při našem křtu? Kde je jaký doklad toho, že to vše není jen grandiózní iluze, rafinovaný sebeklam, zbožné sebeukájení slabochů?

Takové soužení. Ať se přihlásí ten z vás, který jím nikdy neprošel. Ale do takového soužení mluví svědek Páně Jan a otevírá nad ním nebe. Křesťané sebejistí, křesťané ocelové víry, církve neomylné pravdy, společenství, kde soužení a pochybnosti platí za slabost – ti to nepotřebují. Ale my to potřebujeme. Povšimněme si: je tu řečeno, odkud ti účastníci nebeské bohoslužby přicházejí. Z velikého soužení.

Ale odtud jen přicházejí. K velikému soužení nesměřují. Naše soužení je počátkem anebo i průběhem naší životní cesty. Ale ne jejím cílem. A svědek Páně, který viděl otevřené nebe, otevřenou budoucnost, nám zvěstuje, jak to s námi bude:

A ten, který sedí na trůnu, bude jim záštitou, již nebudou hladovět ani žíznit, ani slunce nebo jiný žár jim neublíží, neboť Beránek, který je před trůnem, je bude pást a povede je k pramenům vod života. Povede je odkud? Z velikého soužení. Ale ne do velikého soužení. Povede je k pramenům vod života, k nebeské slavnosti díkuvzdání. A Bůh jim setře každou slzu z očí.

Nikdo se tu netváří, že by těch slz nebylo nebo že by o nich nevěděl. On ví o každé naší slze. Ale on ji setře, a již stírá, když nám vkládá do úst píseň vděčností.

Vzor 3⁴

Text: Sk 7, 55-60

Drahé sestry a milí bratia!

Včera sme počúvali zvest' o tom – ako pastieri poslúchli anjela a išli do Betlehema a presvedčili sa, že sa narodil Spasiteľ sveta. Táto správa nás fascinuje. Osobne ju vždy prežívam v takom vnútornom rozochvení. Je tu však 2.slávnosť, ktorá upriamuje našu pozornosť na ukrutnú smrť 1. mučeníka kresťanskej cirkvi – na diakona Štefana. Je to zvláštna, že naši predkovia vo viere – to takto spojili – že v jeden deň hovoríme o radosti a na druhý o utrpení. Obe zvesti – tá radostná o Ježišom narodení – i tá druhá o Štefanovej smrti – nasledujú po sebe preto - aby kresťan nepokladal vianočnú radosť za jedinou a stálu náplň svojho života. História vlastne potvrdzuje, že v živote veriaceho sa striedajú slasti i strasti.

Pri tých, ktorí nastúpili cestu za Pánom Ježišom – vidíme moc i silu, ktorú prijali od Pána! Je to úžasné, že máme takých – áno aj v našej cirkvi – ktorí boli zviazaní putom lásky s Ježišom a radšej sa stali mučeníkmi – radšej si zvolili smrť – než aby ho zradili. Ja by som veľmi odporúčal – najmä mladšej a strednej generácii – preštudovať si históriu, ktorá nás môže posilniť vo viere. Sám si dodnes pamätám, ako brat farár na náboženstve hovoril

⁴ GERMAN, Dušan. Nepublikované. Poskytnuté autorom.

o galejných otrokoch! Bol to pre mňa – ako žiaka – veľký impulz k tomu, aby som bol aj ja taký, aby som aj ja tak miloval svoju cirkev, Pána Boha. Vďaka za všetkých verných predkov. AJ vy ďakujte Hospodinu za tých, ktorí vás utvrdili vo viere.

A my, čo teraz žijeme, myslíme na túto úlohu. Máme deti – vnúčatá – utvrdzujeme ich vo viere v toho, pre ktorého sa oplatí žiť i mrieť. Hovoríme im aj o Štefanovi, vernom to Pánovom svedkovi, ktorý i v hodine umierania 1, zostáva verný vo viere v Krista, 2, zrak ma upretý k nebesám, 3, modlí sa za svojich nepriateľov. Drahí priatelia, postava 1. mučeníka pravdy Kristovej - diakona Štefana i nás vyzýva k vernosti – k vernosti vo viere v Krista, ktorá neváha pre neho čokoľvek obetovať!

Štefan je nazývaný v Písme svätom ako muž, ktorý je plný viery, plný Ducha svätého. Vynikal horlivosťou – nadšením pre veci Božie, milosťou a čistým svedomím. Bol plný lásky a služby pre svojich blížnych a práve preto ho zvolili za diakona a vedúceho Ježišovho zboru v Jeruzaleme. Mojmým želaním je, aby i všetci tí, čo boli respektíve budú zborom zvolení do cirkevnej funkcie spĺňali spomenuté kritéria! Je to smutné, keď dnes u niektorých nevidíme horlenie za Božie veci. Načo sa dali zvoliť? Náš zbor potrebuje kvalitu! Náš zbor potrebuje takých, čo sa v ich srdci narodil Pán. Toto nech zostane i do budúcnosti kritériom pre tých, čo majú slúžiť v zbore!

Vráťme sa ku Štefanovi. Tento muž vynikal výrečnosťou – no treba povedať, že nič z tých navonok „dobrých vecí“ – nevytvorilo zo Štefana to, čím bol. To najmocnejšie, čo urobilo Štefana silným a odvážnym – že sa vedel pozrieť do očí a tváre svojich nepriateľov = udavačov, falošných svedkov – to bola moc, ktorá vyvierala z jeho viery v Ježiša Krista.

V prostredí Jeruzalemského zboru sa Štefan osvedčoval nielen slovom ale aj skutkom. Kiežby každý z nás všade tam, kde ho Pán postavil – potvrdil, že je nasledovníkom Ježiša Krista. A tu nemožno nepoložiť otázku: Môže vyznať tvoje prostredie, že si Božím dieťaťom? Skúsme sa teraz všetci zamyslieť. Aké impulzy sme do svojho okolia vysielali? Brat, sestra - ak si kresťanom – nehovor: Čo ja robím, do toho nikomu nič nie je! Uvedom si, že Tvoja vernosť Pánovi v slove i v skutku môže povzbudiť, ale aj odradiť od cesty za Ježišom. Štefan – i keď ho postavili pred súd – jeho tvár bola pokojná – skvela sa ako tvár anjela. Pred súdom, žiaľ, nedohovoril. Správnosť jeho svedectva bola potlačená falošnými obvineniami a násilným hlukom najatých ľudí! Štefan však i v hodine umierania – zostáva verný viere v Krista a zrak má upretý k nebesám! Áno, tento viery Pánov svedok i vtedy, keď bol obklopený tvrdými pohľadmi, ktoré mu oznamovali ortiel smrti – nezaprel - ale súc plný Ducha svätého vzhladol k nebesám a videl slávu Božiu a Ježiša stáť na jeho pravici. Štefan umieral ako svedok svojho Pána – a preto vidí otvorené nebo! Otvoril mu ho Pán Ježiš, o ktorého opieral svoju vieru. Štefan umiera násilnou smrťou, ale vidí svojho Pána!

Vierou a oddanosťou Pánovi – môžeme aj my vidieť v živote i pri smrti otvorené nebo i krásu večného života. Inak nie! To si prosím dobre zapamätajte!

Milí priatelia, čo si však myslieť o niektorých z tých, čo tu boli v nedeľu večer? Včera som čakal – že tu bude po mojich štedrovečerných výzvach omnoho viac ľudí. Žiaľ musím konštatovať, že pre mnohých sú ešte vždy Vianoce len akýmsi folklórom – Ježiša nechávajú stáť pred dvermi. Na čom si vlastne ľudia zakladajú – na čo si spomínajú? Kde máme Klenovských Štefanov? Nechcem byť pesimista, no prosím toto zhromaždenie, aby sa modlilo za náš zbor. Za jeho prebudenie. Aj Štefan sa modlil – dokonca za svojich nepriateľov! Vtedy keď kamene ho zrazili k zemi – prosí: Pane Ježišu, prijmi môjho ducha...

A Pán Ježiš je pripravený prijať svojho verného sluhu do večnosti a dať mu veniec nevädnucej slávy. Áno. Pán je vždy blízko tomu, kto ho vyzýva, kto ho miluje.

Milí priatelia, desím sa toho, že mnohí nebudú môcť volať: Otče, prijmi môjho ducha! Skutočne ten, čo žije je bez Boha na svete – ten sa nemôže pri smrti tešiť nádejou večného života. Je to hrozné, ale pravdivé konštatovanie.

Prvý mučeník pravdy Kristovej – Štefan – bol hrdinom viery. Pretože až do smrti zostal verný tomu, v ktorého uveril. Ako veľmi potrebuje naša cirkev, naše zbory takýchto veľkých a verných svedkov pravdy Kristovej. Potrebujeme ich ako soľ. Žiaľ, ale je ich veľa a niet takých, ktorí vždy a všade, za každých okolností vyznávali Pána – svedčili o ňom – o jeho milosti, láske, odpustení a spasení. Nuž poďme aspoň my, dajme sa vyzbrojiť silou a mocou Ducha svätého a vstúpme do šľapají niekdajších svedkov. Buďme Pánovi verní až do smrti a potom určite aj my zažijeme otvorené nebesá! Kiež by sa tak stalo pri každom z nás. Amen.

Vzor 4⁵

Text: Sk. 6, 1-6

Nábožne kresťanské zhromaždenie, drahé sestry a milí bratia,

Iste budete so mnou súhlasiť, keď poviem, že počas roka niet masovejších a krajších sviatkov ako sú Vianoce. Ani jeden večer nezhrmaždí toľké rodiny a nevytvorí také spoločenstvo ako práve onen svätý večer. Počas vianočných sviatkov väčšina z nás zabúda na to, čo delí, čo vyvoláva nepokoj a vládne tu zvláštne vianočné kúzlo. Vianoce sa skutočne výnimočne prihovárajú k ľuďom. K Vianociam sa priznávajú bohatí aj tí nič nemajúci. Hľadajúci aj tí, čo sa vzdali žitia zápasu! Práve v onej rôznorodosti je vidieť – a to prosím keď sme si veľmi dôstojne uvedomili, že ľudskú dušu neuspokoja len veci telesné. Isteže – načas môže človek upierať svoj zrak na veci tejto zeme. Načas mu môžu prinášať radosť – snáď aj istotu, ale určite takéto hodnoty nám neprinesú trvalý pokoj, pohodu, radosť. Koľkokrát sme už takéto posolstvo počuli. A predsa sa stále točíme okolo vecí tejto zeme.

Druhý sviatok vianočný nás chce nanovo vyzvať – aby sa pre nás Vianoce stali nielen citovým kúzlom – nielen sviatkami pri ktorých sa vzájomne obdaríme – ale volajú nás k celoživotnému uskutočňovaniu toho – z čoho sa teraz tešíme!

Si ale ochotní prevziať na seba takúto zodpovednosť? Možno tu kdesi zlyhávame. Nechcem ísť do konkrétosti. Musím nás ale vyzvať, aby si každý z nás uvedomil, že nesie zodpovednosť za vianočné posolstvo. Kiežby sme sa vždy osvedčili tak ako sa osvedčil muž, o ktorom hovoril náš text. Je to známa udalosť. Kresťanská cirkev rýchle rástla. Hlásilo sa k nej mnoho ľudí. Apoštolom pribúdalo práce. Už sa im nedalo kázať slovo Božie, starať sa o hospodárske veci cirkvi a mať na mysli potreby chudobných vdov a sirôt. Žiaľ v mnohých zboroch a to si dovoľím otvorene povedať je situácia horšia ako v prvotnej cirkvi. Čo neurobí farár, to urobené nie je. A predsa nám niektorí stále nevedia prísť na chuť. Stále nás poniektorí kritizujú. Čo všetko už kňazi zveľadili! Čo napravili? Čo po sebe zanechali! Skúsme si aj túto dobrú stránku aspoň občas všimnúť.

V prvom zbore si napokon apoštolovia rozdelili prácu! Rozhodli, že apoštoli sa budú venovať iba kázaniu Božieho slova a o veci hospodárske sa budú starať novoustanovení diakoni. Bolo treba vybrať tých najlepších. Medzi nich sa dostal aj Štefan, ktorý ako to poznamenal náš text bol plný viery a Ducha svätého. Takým má aj po Vianociach zostať každý úprimný kresťan. Pre Štefana určite neboli Vianoce len pekným večerom v roku. Nevieme síce kedy sa Štefan prvý raz stretol s kresťanskou zvesťou o narodení Spasiteľa. Nevieme ani kto ho k narodenému Spasiteľovi dovedol. Nie sú to koniec koncov podstatné veci. Dôležitým je, že Štefan našiel Krista. Že aj on pokľakol pri betlehemských jasličkách a už nikdy sa od nich nevzdialil. To je vlastne podstata skutočnej viery v Krista!

⁵ GERMAN, Dušan. Nepochikované. Poskytnuté autorom.

Na vianočnom stromčeku po čase zhasnú sviece. Aj stromček odstránime. Aj to je výrazne svedectvo, že nestačí zostať len pri tom vonkajšom. Skutočná viera je trvalá! Taká bola i viera apoštolov.

Stretli sa s Kristom, poznali v ňom svojho záchrancu, potom ho už po celý život nasledovali. Stretnutie s Kristom vrylo do celého ich života nezmazateľnú pečať! Tak tomu bolo i v živote Štefanovom. V jeho srdci bol natrvalo zrodený Kristus – a pri tomto konštatovaní si nemôžeme iné priatť len to, aby eaz aj o nás mohli vydať podobné svedectvo.

Uvedomujeme si ale svoju zodpovednosť voči dejinám, čo o nás raz ľudia povedia? Čo o nás povedia najbližší? Odpoveď hľadajme sami a robme všetko preto, aby raz i o nás mohlo naše potomstvo riecť: dostali sme od Krista mnohé dary duchovné i telesné! Chcem ale poznamenať, že k duchu Vianoc nepatrí len vytrvať vo viere v Krista, ale treba sa nechať viesť jeho láskou. Duch Vianoc je duch lásky. Veď tak Boh miloval svet... všetci tento verš poznáme. Z lásky stvoril Boh svet i všetko čo v ňom nachádzame. Z lásky ho vykúpil. Určite v tejto súvislosti aj v našom srdci zarezonovala taká otázka ako ju vyslovil náb. pevec ktorý sa pýta: čo ťa k tomu viedlo, že si sa ponížil. Čo k tomu nútilo aby si nám slúžil? Len láska nesmierna, ktorá je nám verná, tú si nám dokázal, bratom si sa nám stal, Kriste kráľu náš. Preto je duch Vianoc, duch lásky. A vlastne, čo potrebujeme aj my do každodenného života? To, aby v ňom bolo čím viac ducha lásky a služby. Včera som naznačil ako sa to má zachovať! Drahí priatelia tak, že človek nepovažuje Vianoce za príkre tri dni sviatkov, ale berie ich ako výzvu aby sám začal inak konať, aby lásku Kristovu nielen v sebe udržiaval, ale aj dokazoval. A s tým súvisí aj ďalšie: aby duch Vianoc bol ustavične pri nás prítomný. K tomu je treba vedieť pre Božie veci aj niečo obetovať! Štefan to dokázal! Vedel obetovať to najdrahšie čo mal – svoj život. Dnešný druhý sviatok vianočný nás každoročne pripomína jeho mučenícku smrť! Duch Vianoc je teda duch obete.

Isteže dnes nie je treba za vieru v Krista život obetovať! Od nás sa čaká oveľa menej. Žiada sa napríklad obetovať čas a svätiť sviatočný deň – prísť ak môžem do chrámu. Žiada sa myslieť aj materiálne na svoj zbor! Veru, v kom je duch Vianoc, ten rád prináša i takéto obete. A kto z úprimného srdca dáva, nikdy mu to, čo dá nebude chýbať. Duch Vianoc je i v tom, kto sa nevyhovára, keď treba v cirkvi niečo vykonať. Taký človek sa nehanbí za svoju vieru, neskrýva ju!

Toto je, drahí priatelia, duch Vianoc a my prosme Pána, aby v nás zostal do ďalšieho štedrého večera! Ak tomu tak bude, vtedy sa stanú Vianoce základom nášho duchovného života a takúto orientáciu nikdy neoputujeme! Dal by Boh aby sme mali čo najviac takýchto skutočných kresťanov! Amen.

Vzor 5⁶

Text: Sk 7, 51 – 8, 1a

Túžba po otvorení nebies, túžba po Božej blízkosti.

• Túžba po Bohu vyjadrená v Biblii • Izaiáš 63:19 Takí sme, akoby si nad nami oddávna nepanoval, ako tí, nad ktorými nikdy neodznelo Tvoje meno. Kiežby si pretrhol nebesá a zostúpil, aby sa zatriasli vrchy pred Tebou. • Žalm 42 – 43: „Ako jeleň dychtí po vodných bystrinách ...“ • Žalm 13: „Dokedy ...?“ (5krát v krátkom žalme!). Podobné otázky v iných žalmoch. • Jóbovské otázky a túžba stretnúť sa s Bohom.

⁶ GREŠO, Ján, 26.12.2009 - 2. slávnosť vianočná, http://www.vychodnydistrikt.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=248:2-slavnos-vianona-text-sk-ap-751-81a&catid=129:kazne&Itemid=118, citované 5.3.2013

• Piesne v Evanjelickom spevníku, ktoré vyjadrujú túžbu po Bohu: • ES 171: „Ako čerstvú vodu hľadá ...“ • ES 460: „Kde si môj premilý Ježiši Kriste?“

• Naše osobné situácie, keď túžime po otvorených nebesách. • Keď túžime po objavení zmyslu jednotlivých ťažkých situácií. • Keď nás ťazia výčitky svedomia a túžime po odpustení. • Keď potrebujeme pomoc pri ťažkom rozhodovaní. • Keď veľmi potrebujeme pomoc a sami si už nemôžeme pomôcť.

• Túžba po pôsobiacej Božej blízkosti môže mať aj nevedomené formy. • Túžba po láske, pravde, spravodlivosti, po zmysluplnosti života je nevedomená túžba, túžba „inkognito“, po „otvorenom nebi“.

Vianočné posolstvo: V Ježišovi Kristovi sú nebesá otvorené.

• Vianoce – to nie je spomienka na idylu (akáže idyla v maštali?!), ale je to sviatok jedinečnej udalosti: Boh splnil pradávne túžby ľudí po otvorenom nebi, • Boh splnil existenciálne túžby všetkých čias, otvorené aj skryté, po blízkosti Toho, ktorý je základom všetkého bytia.

• Nebesá sa otvorili: v Ježišovi Kristovi Boh prichádza k človeku. To je posolstvo prvého vianočného sviatku. • Anjeli a ich posolstvo (Lk 2, 9 – 14) – symbol otvoreného neba. • ES 49: „Nebo otvorené ...“; každý verš sa začína slovami: „Nebo otvorené ...“

• „Otvorené nebo“ pre Ježiša Krista: • Podľa evanjelií Ježiš žije v stálom kontakte s nebeským Otcem: • Jn 1, 51: Otvorené nebo a intenzívny kontakt Syna človeka s nebeským Otcem. • Mk 9, 2 nn par – Ježišovo premenenie – mocný zážitok otvoreného neba pre Ježiša. • Možno vybrať niektoré výroky z Jn, ktoré hovoria o tesnom spočenstve Ježiša Krista s jeho nebeským Otcem („Ja a Otec jedno sme“ atď.)

• Ježiš ako „otvorené nebo“ pre ľudí. • Len preto, že Ježiš Kristus mal také stále spojenie s „otvoreným nebom“, mohol on byť „otvoreným nebom“ = zážitkom Božej prítomnosti pre ľudí. • V spočenstve s Ježišom Kristom môžeme v nových a nových situáciách a skúsenostiach prežívať, čo znamená pre našu existenciu „otvorené nebo“. • „Otvorené nebo“ je zážitok – mnohokrát opakovaný – Ježišom sprostredkovanej Božej prítomnosti. • ES 237: „Pán Boh je prítomný...“.

„Otvorené nebo“ v konkrétnych situáciách ľudských životov

• Z evanjelií vieme, že mnohí ľudia pri stretnutí s Ježišom Kristom prežili „otvorené nebo“. • Z evanjelií možno vybrať niekoľko vhodných príkladov a povedať, čo špecifického znamenalo pre jednotlivých ľudí „otvorené nebo“.

• My sami si môžeme pripomenúť situácie vo svojom živote, keď sme – či už v šťastných, radostných chvíľach alebo v ťažkostiach – prežili „otvorené nebo“ • a dať toto „otvorené nebo“ do súvislosti s vianočnou udalosťou vstupu Božieho Syna so sveta. • Vyzvať poslucháčov, aby si spomenuli zo svojho osobného života zážitky „otvoreného neba“.

• Dnes si chceme podrobnejšie všimnúť, čo znamená „otvorené nebo“ pri Štefanovom martýriu.

„Otvorené nebesá“ v hraničnej situácii smrti

• Štefan v hraničnej situácii • Štefanovo zomieranie ukazuje, čo znamená „otvorené nebo“ pre človeka v hraničnej situácii zomierania a smrti. • V ľudskom živote existujú „hraničné situácie“ (Karl Jaspers), keď sa človek vo veľmi ťažkom položení dostáva na hranicu svojich možností a nevie, čo ďalej. • Príklady hraničných situácií: ťažká choroba, veľké straty a sklamania, prírodné katastrofy, neodbytný pocit viny, ťaživý pocit nezmyselnosti, smrť blízkeho človeka, vlastné zomieranie a smrť. • Štefan bol v hraničnej situácii: bol obklopený zúriacimi nepriateľmi (v. 54; 57) a čakal blízku smrť. • Z ľudského hľadiska nemal možnosť úniku, nemal možnosť záchrany.

• Otvorené nebesá. • V tejto situácii Štefan vidí to, čo jeho nepriatelia nevidia: • „Ale on, plný Ducha Svätého, vzhliadol k nebesám, videl slávu Božiu a Ježiša stáť na pravici Božej, i riekol: Ajhľa, vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej.“ • Pri týchto slovách treba zastať a dlhšie o nich meditovať. • V dôsledku otvorených nebies hraničná situácia prestáva byť hraničnou situáciou, • hraniča prestáva byť hranicou, lebo sa otvára nový, úžasný horizont. • v Štefanovom zornom poli dominuje Syn človeka, ktorý stojí po Božej pravici, pripravený konať. • V dôsledku toho úplne mizne strach z protivníkov, čo majú v rukách skaly. • Pretože vidí nebesá otvorené a Syna človeka, nebojí sa o svoj život, veď vie, že jeho život je v rukách Ježiša Krista, ktorý je Pánom života i smrti. • Viera, kvôli ktorej, kvôli svedectvu o ktorej Štefana idú ukameňovať, táto viera sa vo chvíli zomierania stáva videním: • Vidí nebesá otvorené, vidí Syna človeka ...

Modlitba pri otvorených nebesách

• Dar videnia otvorených nebies preniká celú Štefanovu bytosť. • Najčistejším spôsobom sa to prejavuje v jeho modlitbe pred smrťou.

• Vzorom jeho modlitebných viet sú dve Ježišove prosby na kríži: • Ježiš: „Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia.“ – Štefan: „Pane, nepočítaj im tento hriech.“ • Ježiš: „Otče, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha.“ – Štefan: „Pane Ježiši, prijmi môjho ducha.“

• Tieto modlitebné prosby prezrádzajú: • V dôsledku videnia otvorených nebies je Štefanovo srdce čisté od pomstychtivosti – zrejme ráta s tým, že v budúcnosti aj jeho nepriateľom môže byť dopriate vidieť otvorené nebesá.

• O jednom z nich dokonca vieme, že sa tak stalo: Saula, ktorý pri kameňovaní Štefana strážil šaty svedkov (verš 58) a ktorý schvaľoval, že Štefana zavraždili (Sk 8, 1), tohto nepriateľa Saula na jeho agresívnej ceste do Damasku „ožiarilo naraz svetlo z neba“ (Sk 9, 3), nie neosobné, ale nanajvyš osobné svetlo: Ježiš Kristus, a to s nedozerými pozitívnymi dôsledkami pre Saulov život a jeho ďalšie pôsobenie.

• V dôsledku videnia otvorených nebies je Štefanovo srdce čisté od strachu a so všetkou dôverou sa vkladá do Ježišových rúk. • Krajší spôsob zomierania by si bolo ťažké predstaviť.

Videnie a nevidenie otvorených nebies

• Otvorené nebesá, ktoré videl Štefan, nevideli jeho protivníci. • Nevideli rozhodujúcu skutočnosť, ktorá mení pohľad na všetko. • Nevideli, lebo nechceli vidieť. • Nemohli vidieť, lebo nechceli prijať Toho, ktorý otvoril nebesá. • S prijatím alebo odmietnutím Ježiša Krista ako Božieho Syna sa rozhoduje o tom, či človek bude vidieť otvorené nebesá alebo nie. • Ježiš Kristus otvoril nebesá a tak nebesá sú otvorené. • On otvoril nebesá, ale od nás čaká, že otvoríme dvere svojich srdc (Zjav 3, 20). • Človek môže byť slepý pre túto veľkú udalosť. Nie je to jeho osud, ale jeho vina.

• Čo môžeme urobiť, aby sme videli nebesá otvorené? • Prichádzať každý deň k Ježišovi, k Jeho slovu, stavať sa pod Jeho vplyv, duchovne rásť pod Jeho pôsobením, a tak vždy mocnejšie prežívať ním sprostredkovanú Božiu prítomnosť. • Vo svetle Božej prítomnosti učiť sa hodnotiť všetko v novom svetle. • Prežívať Božiu prítomnosť v čistých modlitbách.

• Potom budeme mať aj my nádej, že rozličné hraničné situácie, aj poslednú hraničnú situáciu, budeme prežívať s pohľadom do „otvorených nebies“, teda v pokoji a istote, že sme v Božích rukách, z ktorých nás nikto a nič nevytrhne (Jn 10, 27 – 30).

• Takéto osobné prijatie a opakované prežívanie „otvorených nebies“ je predpokladom toho, aby sme aj iných mohli viesť k tomu a pomáhať im k tomu, aby aj oni videli „otvorené nebesá“ so všetkými krásnymi praktickými dôsledkami.

Vzor 6⁷

Text: Sk. 7, 54-61

Drahé kresťanské zhromaždenie, bratia a sestry.

Je to určite pozoruhodné a pre niekoho snád' aj ťažko pochopiteľné, prečo kresťanská cirkev hneď po sviatku narodenia Pána Ježiša, teda hneď po vianočných sviatkoch, si pripomína pamiatku prvého mučeníka cirkvi Štefana. Mohli by sme namietat', že do radostného vianočného ovzdušia sa nehodí spomínať takú smutnú, ba až tragickú udalosť, akou bolo Štefanovo ukameňovanie a smrť tohto verného a poslušného Božieho služobníka. Kto rozumie evanjeliu iba jednostranne a chce v ňom vidieť a počuť len príjemné svedectvá a radostné veci, vtedy je pre takého človeka spomienka na smrť prvého mučeníka kresťanskej cirkvi akýmsi narušením vianočnej pohody.

V skutočnosti i vianočná zvesť o príchode Pána Ježiša sa neobišla bez utrpenia, má teda i svoju druhú stránku. Pán Ježiš prišiel na zem, aby spasil hriešnikov. Ale aj Ježišovo dielo spásy prináša so sebou bolesť a obeť. Pán Ježiš od začiatku svojej činnosti upozorňoval svojich nasledovníkov na to, že bude musieť trpieť, ba i zomrieť. Zároveň tým, poukázal na svoje utrpenie, upozorňoval svojich učeníkov, že ten, kto sa ho rozhodne nasledovať a pôjde cestou za Ježišom, musí na seba zobrať svoj kríž a na tejto ceste nasledovania počítať aj s utrpením pre vieru v Pána Ježiša. Je zaujímavá skutočnosť, o ktorej nám svedčí história kresťanskej cirkvi, že z utrpenia a preliatej krvi mučeníkov povstali noví a ďalší nasledovníci, takže napriek utrpeniu, obetiam a prenasledovaniu, cirkev duchovne rástla, lebo Pán každý deň pridával cirkvi nových nasledovníkov. A tak aj mučeník Štefan je len jedným z mnohých príkladov, ktorý ukazuje, že cesta do Božieho kráľovstva je drsná a vyžaduje sebazaprenie a sebaobetovanie.

Mučeník Štefan bol skutočným verným služobníkom Pána Ježiša a poslušným hlásateľom Božieho slova. Je na ňom vidieť, že chodil do Ježišovej školy. Všetky svoje schopnosti a celú svoju činnosť venoval šíreniu evanjelia a upevňovaniu bratov a sestier vo viere. Kázal bez bázne a bez ohľadu na svoju osobu, a keď ho postavili pred židovský súd, snažil sa o to, aby členom súdu poukázal na ich poblúdenie a priviedol ich k lepšiemu poznaniu Božích zasľúbení, ktoré Svätý Boh naplnil vo Svojom Synovi, ktorým bol, je a naveky zostane Pán Ježiš Kristus. Len pre zaujímavosť uvádzam, že ten istý súd, ktorý odsúdil Štefana, o niečo skôr odsúdil Pána Ježiša. Môžeme povedať, Štefan vždy vydával jasné a zrozumiteľné svedectvo o svojej viere v Ježiša Krista. Keď ho súd nespravodlivo odsúdil, nebúril sa a neprotestoval, ale bral to všetko ako Božie určenie, Boží plán, aby jeho mučeníckou smrťou bolo preukázané, že Božie Slovo je niečo tak veľkého, že stojí zaň aj položiť svoj život. A nakoniec osvedčil toľko duchovnej a mravnej sily, že sa vedel modliť za tých, ktorí ho mučili. Pane, nepočítaj im to za hriech(Sk 7:50.) Z toho vidieť, že Pán Ježiš bol skutočne Pánom aj Učiteľom a že láska Kristova napĺňala Štefanovo srdce i celý jeho krátky, ale požehnaný život.

Štefan zomrel, ale jeho svedectvom, nielen jeho životom, ktorý žil podľa vôle Božej, ale i svedectvom jeho mučeníckej smrti, bolo mnoho ľudí, mužov a žien, získaných pre vieru v Ježiša Krista. Smrť prvého mučeníka Štefana nebola zbytočná. I Saul, mládenec, ktorý

⁷ HUDÁKOVÁ, Danuška. Nepublikované. Poskytnuté autorom.

dával pozor na šaty, nemohol na neho zabudnúť. Božia láska, ktorá prehovorila Štefanovými ústami, jeho životom, i smrťou nedala Saulovi pokoj, dokiaľ sa aj on neobrátil k Pánu Ježišovi. Tak sa stal zo Saula najväčší apoštol Ježiša Krista, ktorý na znak zmeny, ktorú v jeho živote učinil svojou mocou vzkriesený Kristus, prijal aj nové meno: Pavol.

Bratia a sestry. Cirkev rástla vo viere, ale aj počte. Pán pridával vždy ďalších spomedzi Židov, ale aj helenistov, ktorí uverili, že Ježiš je ten zaslúbený Mesiáš, ktorý prišiel na svet z vôle Božej a priniesol spasenie nielen členom židovského národa, ale všetkým ľuďom. Zrozumiteľne to vo svojej kázni povedal ap. Peter takto: V pravde poznávam, že Boh nehľadá na osobu, ale že v každom národe ten, kto sa ho bojí a činí spravodlivosť, je Mu príjemný(Sk 10 : 34. – 35.)

Pán sa staral o svoj ľud. Predsa nové, z Božej milosti vznikajúce cirkevné zbory potrebovali vhodné cirkevné zriadenie. V prvom kresťanskom zbore v Jeruzaleme skrze apoštolov, ktorí sa venovali zvestovaniu Božieho slova a modlitbám, si vyvolili sedem hlboko veriacich a Svätým Duchom naplnených presbyterov. A práve medzi nimi bol na čelnom mieste presbyter Štefan. Pre svoju hlbokú vieru a pre svoju príjemnú reč o Ježišovi Kristovi, ktorá vzbudila ohlas a pozornosť v celom Jeruzaleme, našli sa medzi židmi niekoľkí falošní svedkovia, ktorí Štefana žalovali, že šíri nové učenie a búri pokojný ľud v Jeruzaleme. A tak bol Štefan postavený pred židovský súd, ktorý ho odsúdil na smrť ukameňovaním.

Bratia a sestry. V súvislosti s prvým mučeníkom kresťanskej cirkvi som vyzdvihla jeho odvahu viery, jeho poslušnosť k Božiemu slovu, jeho vernosť v službe, do ktorej ho povolal a postavil Ježiš Kristus, ktorý je Pánom svojho ľudu a svojej cirkvi. Ako vidíme, sú to vzácne dary Ducha Svätého. Treba však vyzdvihnúť ešte jednu vec. Duch Svätý otvára ľuďom, ktorí sa tak ako Štefan rozhodli žiť s Kristom a pre Krista, pre jeho ľud, pre Kristovu cirkev, nielen ich srdcia, aby ich naplnil darmi Božej milosti a tým ich pripravil do služby Pánovej, ale Svätý Duch takýmto ľuďom otvára aj ich oči, ich duchovný zrak, ich duchovné videnie. To Svätý Duch urobil aj so Štefanom: čítame: A on, súc plný Ducha Svätého, uprel zrak do neba a videl slávu Božiu a Ježiša stáť po pravici Božej a povedal: Hľa, vidím nebesia otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej!

Bratia a sestry. My teraz našim telesným zrakom Pána nevidíme, ale snažme sa žiť v moci Svätého Ducha tak, aby potom, keď nás Pán Ježiš zavolá k sebe do svojho kráľovstva, mohli sme aj my uvidieť svojho Pána obklopeného nebeskou slávou a Božskou velebou. Amen.

Vzor 7⁸

Text: Sk 7, 54nn.

Bratia a sestry.

Včera, na prvý deň vianočných sviatkov, sme sa radovali, pretože sme slávili pamiatku narodenia nášho Spasiteľa Pána Ježiša Krista.

Dnes sme smutní, lebo si pripomíname pamiatku smrti prvého mučeníka kresťanskej cirkvi – diakona Štefana. V cirkvi máme k tomu len jedno vysvetlenie. Je dobré, že sa radujeme z Pánovho narodenia. Aj to je dobré, že Pán a Boh nás obdaroval svojou milosťou, takže môžeme aj my v Pána uveriť. Aj to je dobré, že chceme za túto milosť Bohu neustále úprimne ďakovať.

⁸ HUDÁKOVÁ, Danuška. Nepublikované. Poskytnuté autorom.

Ale nemôžeme zabúdať na to, že kresťanská cirkev žije v tomto svete, ktorý leží v hriechu, v ktorom sú ľudia na úteku pred Hospodinom, v ktorom kresťania musia, pre svoju vieru v Ježiša Krista, prinášať aj veľké obete – a niekedy aj tú najväčšiu – svoj holý život.

To sa stalo aj prvému mučeníkovi pre vieru v Krista – Štefanovi. Je jedným príkladom z mnohých, ktoré dokazujú, že cesta do Božieho kráľovstva je „tvrdá“, a vyžaduje sebazaprenie, a niekedy aj tu najväčšiu obeť.

Bratia a sestry. Kresťanský cirkevný zbor v Jeruzaleme sa, čo sa týka počtu členov zboru, rýchlo zväčšoval. Čoskoro potreboval nových služobníkov, presbyterov, diakonov – a to takých, ktorí by mali na starosti starších členov zboru. Preto sa zbor zhromaždil a zvolil si sedem diakonov – presbyterov. Je napísané, že medzi nimi prvým bol Štefan.

Štefan bol plný viery, milosti a moci. Činil veľké zázraky a divy medzi ľuďmi. Bol to Boží človek, ktorý v každej situácii zostal verný Pánu Ježišovi, a poslušný Svätému Duchu. Na Štefanovi bolo vidieť, že úprimne miloval svojho Pána a verne slúžil Jeho svätej cirkvi v Jeruzalemskom zbere. Všetky svoje dary z nebies, hrivny, ktorými ho Pán obohacoval, požehnával, venoval šíreniu Božieho slova a službe starším a chorým bratom a sestrám. Zvestoval Božie slovo bez strachu, bez akýchkoľvek zábran a bez ohľadu na svoju osobu. V pomerne krátkom čase si to všimli aj jeho odporcovia, jeho nepriatelia. Obžalovali ho. Tvrdili, že sa rúha Mojžišovi a Zákonom. Následky nedali na seba dlho čakať. Postavili Štefana pred vysoký židovský súd. Pred ten istý súdny tribunál, ktorý odsúdil Pána Ježiša na smrť ukrižovaním. A tak Štefan, na základe falošného svedectva, bol odsúdený na smrť ukameňovaním. Vyviedli ho von, za mesto. Tam ho zviazali a zhodili do hlbokkej jamy, ktorú zasýpali kameňmi. V texte čítame : A kameňovali Štefana, ktorý sa modlil : Pane, Ježiši, prijmi môjho ducha !

Bratia a sestry. Štefan vydal pred súdom jasné, zrozumiteľné a mocné svedectvo o svojej viere v Pána Ježiša. Práve pre túto pevnú vieru v Krista odsúdili diakona Štefana. Súdtýmto svojim falošným rozsudkom, ktorý bol nad Štefanom vynesený, chcel zabrániť ďalšiemu rastu kresťanského zboru v Jeruzaleme, a popríklad aj tomu, aby noví členovia zboru, ktorí vo viere v Pána neboli dost' pevní, ho opustili a duchovné spoločenstvo zboru zanechali. Tento zámer sa súdu Štefanovým odsúdením nepodarilo dosiahnuť. Opak sa stal pravdou. Usmrtením Štefana ešte viac ľudí sa rozhodlo pre vieru v Pána Ježiša, ďalší ľudia prijali krst kresťanskej cirkvi a v poslušnosti Duchu Svätému sa stali novými členmi Kristovej cirkvi v Jeruzaleme. Skutočnosť po Štefanovej smrti bola taká, že Pán Ježiš každý deň pridával svojej cirkvi nových členov, takže cirkevný zbor rástol nielen do počtu duší, ale – a to bolo, a aj dnes je hlavné – aj vo viere v svojho jediného Spasiteľa Ježiša Krista.

Bratia a sestry. V tejto súvislosti, ak ste dobre počúvali svätý náš dnešný text, Biblia spomína aj človeka menom Saul. Toto meno zaznieva v Písme Svätom dokonca dvakrát. Čítame, že: Vyhnali ho z mesta a kameňovali. Svedkovia poodkladali si šaty k nohám mládenca, menom Saula. Podľa tohto svedectva Saul sa zúčastnil Štefanovho kameňovania. Neskôr meno tohto Saula je ešte raz spomenuté v tej istej súvislosti, že : Saul schvaľoval, že ho zavraždili. /Sk.ap. 8 : 1.v./

B. a s. Možno, že by sme sa pri tomto slove ani nepozastavili, keby ... áno, keby sa práve tomuto Saulovi neukázal Pán Ježiš pred bránami Damašku, kam išiel hubiť, prenasledovať, zabíjať kresťanov. Pán vstupuje do cesty Saulovej – a tým zmenil od základov jeho život. V jednom okamihu z prenasledovateľa sa stáva, z vôli Božej, najväčší apoštol Pána Ježiša. Zo Saula sa stal Pavol, ktorý vykonal mnoho požehnanej práce na vinici Pánovej pri šírení Kristovho evanjelia. On to bol, ktorý neskôr napísal kresťanskému zboru do Ríma : Ved' ja sa nehanbím za evanjelium Kristovo, lebo mocou Božou je ono na spasenie každému veriacemu ... !

Naplnili sa, b. a s., slová proroka Izaiáša, ktorý píše : Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty, ale ako nebesá prevyšujú zem, tak moje cesty prevyšujú vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky – znie výrok Hospodinov.

V službe Pánovej bol mučeník Štefan kameňovaný. Apoštol Pavol v tej istej službe položil svoj život. Obaja pre svoju vieru v Ježiša Krista. Skutočne platí : Smieť žiť pre Krista, pre Neho mrieť – to je blaho, nad ktoré skutočne väčšieho niet. Lebo, či žijeme, a či mrieme – Pánovi sme ! Amen.

Vzor 8⁹

Text: Sk 6, 8-15 a 7, 54-60

Přechod od prvního svátku vánočního ke druhému se zdá být poněkud násilný. Jeden den se radujeme z narození Spasitele a hned potom si připomínáme prvního mučedníka Štěpána. Z krásné sváteční nálady se náhle musíme přenést k utrpení a smrti. Ale v celé historii světa jdou tyto dvě stránky života ruku v ruce: radost a smutek, smích a pláč, jesle ve stáji a hrubý kříž.

Rovněž dějiny církve jsou naplněny svědectvím o tom, že radost bývá někdy až příliš těsně doprovázena protivenstvím a utrpením. V knize Skutků apoštolských je řeč o vzniku a rychlém růstu církve. To ďábel samozřejmě nemůže vystát a ihned útočí na její jednotu. Používá k tomu národnostně sociální prostředky. Apoštolové pod vedením Ducha svatého našli skvělé řešení, kterým byla volba sedmi jáhnů. To je důkazem toho, že Bůh dokáže i krizi proměnit v prostředek pozhnání a dalšího rozvoje.

Štěpán byl zvolen jako jeden z těch jáhnů, kteří měli původně sloužit u stolů. Byl však obdařen nesmírnou moudrostí Boží, o které píše apoštol Jakub: Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a výčitek, a bude mu daná. Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce bez předsudků a bez přetvářky. (Jk. 1, 15 a 3, 17) To však způsobilo závist ze strany některých lidí a jejich hádky se Štěpánem. Občas se to stává i dnes. Občas se to stává i dnes. Hádáme se s někým ne kvůli faktům, ale proto, že je nám ten člověk nesympatický a leze nám na nervy.

Rovněž tehdy byly hádky způsobeny osobní nenávisťou a záští. Filozofové, kteří byli zvyklí na vítězné debaty, při kterých nervově ničili své soupeře, najednou nenacházeli odpovědi na Štěpánovy argumenty. Celá jejich lidská moudrost selhala, a to byl pocit, který nedokázali snést. Uchýlili se tedy ke lži. To je častý postup podlých lidí. Navedli tedy několik mužů, aby prohlašovali: „My jsme slyšeli, jak mluví rouhavě proti Mojžíšovi a proti Bohu.“ Tím pobouřili lid a starší se zákoníky; pak si pro Štěpána přišli, odvedli ho a postavili před radu. Přivedli křivé svědky a ti vypovídali: „Tenhle člověk znovu a znovu mluví proti tomuto svatému místu i proti Mojžíšovu zákonu. Na vlastní uši jsme slyšeli, jak řekl, že Ježíš Nazaretský zboří tento chrám a změní ustanovení, která nám dal Mojžíš.“ (verše 11-14) Udělali to velice chytře, protože už jméno Ježíš Nazaretský zvedalo zákoníkům a židovské veleradě krevní tlak a přivádělo je k šílenství a pouhé pomýšlení na zbourání jeruzalémského chrámu bylo něčím tak strašným, že to bylo hodno okamžitého trestu.

Ale ve tváři Štěpánově se zračilo něco tak zvláštního, že se ještě neodvážili na něj vrhnout a zabít jej: Všichni, kteří v radě zasedali, pohlédli na Štěpána a viděli, že jeho tvář je jako tvář anděla. (verš 15)

⁹ ŠIKULA, Libor. *Co nám Štěpán říká dnes?*, in: *Neseme vám dobré zprávy: sbírka kázání - zbiór kazań*. 1. vyd. Český Těšín: Slezská církev evangelická a.v., 2005, s. 263-266

To dovolilo Štěpánovi pronést jedno z nejúžasnějších kázání, jaké máme v Bibli zaznamenáno. Začíná Abrahamem a vysvětluje Písma, která svědčila o Ježíši a významu svatyně, čím má pro Židy být. Všichni jej napjatě poslouchali a nemohli nalézt slovo, které by nebylo pravdou.

Ale potom přišla změna: Jste tvrdošijní a máte pohanské srdce i uši. Nepřestáváte odporovat Duchu svatému, jako to dělali vaši otcové. Byl kdy nějaký prorok, aby ho vaši otcové nepronásledovali? Zabili ty, kteří předpověděli příchod Spravedlivého, a toho, vy jste nyní zradili a zavraždili. Přijali jste Boží zákon z rukou andělů, ale sami jste jej nezachovali.“ (verše 51. - 53. 7. kapitoly) To byl přece přímý útok na jejich spravedlnost, pocit jistoty, správnosti jejich postupování, prostě na vše, nač byli hrdí! Najednou je z pozice soudců dostává do role obžalovaných. (To se jim už stalo, když přivedli k Ježíšovi ženu přistiženou při cizoložství a uslyšeli slova: „Kdo je z vás bez viny, ať první hodí kámen!“ byli zaskočení podobně.) tehdy se ještě začali jeden po druhém vytrácet. Od té doby však jejich srdce ještě více ztvrdla. Při soudu s Ježíšem už volali: „Krev jeho na nás a na naše děti!“ Také v případě Štěpánově skřípají zuby, což je projevem největšího vzteku.

Je nutné poznamenat, že hněv a fanatismus oslepují člověka a činí jej hříčkou v d'áblových rukou. Fanatismus totiž neznamena hlubokou víru, ale bezmyšlenkovité následování špatných vzorů. Přípravenost všemi prostředky (nelegálními i násilnými) dokázat, že mám pravdu, že moje přesvědčení je to jediné správné. To se projevilo i v případě členů židovské velerady. Vůbec jim nešlo o pravdu, ale o jejich přesvědčení, kterého se nemínili vzdát.

Podobnou situaci popisuje i Karel Čapek ve svém dramatu Bílá nemoc. Zfanatizovaným davem zastánců války se ke svému pacientovi prodírá doktor Galén. Právě jde léčit vůdce, kterého dav tak oslavuje. Když odmítne oslavovat válku spolu s nimi, je zabit. Zloba davu se tak vlastně obrací proti davu samému.

Hrdost židovské velerady na chrám měla dostat těžkou ránu už několik desítek let potom, kdy byla svatyně zbourána Římány. Zatím však hodlají zúctovat s někým, kdo jim sáhl na jejich sebejistotu a hrdost.

Štěpán v té chvíli vydává svědectví o otevřených nebesích: Ale on, plný Ducha svatého, pohleděl k nebi a uzřel Boží slávu i Ježíše, jak stojí po pravici Boží, a řekl: „Hle vidím nebesa otevřená a Syna člověka, stojícího po pravici Boží.“ (verše 55-56) Ta mají být pro Židy znamením soudu. Mají jim připomenout, že se budou za své jednání zodpovídat. Oni však mají před očima mlhu vzteku, už nejsou schopni přijímat žádná napomenutí. Uchylují se k fyzické likvidaci toho, kdo jim není příjemný.

Někteří lidé by i dnes chtěli raději zavřít nebe, aby jim nikdo a nic nemohlo připomínat zodpovědnost, ke které budou jednou voláni. Vyhýbají se křesťanské zvěsti nebo ji zlehčují výsměchem.

Bratři a sestry, nemyslíme si někdy i my, že přehlušíme Boha? Že je na čase, abychom skoncovali s jeho zasahováním do našeho života a našich „soukromých“ záležitostí? A nejsme někdy jako tito Židé? Přesvědčení o své vlastní pravdě nechceme nikoho jiného ani vyslechnout a jeho názor vzít v úvahu?

Štěpán měl svůj duchovní zrak široce otevřen. Nám je dnes vzorem v několika oblastech:

- v moudrosti, kterou jej obdařil Bůh
- v nesmírném biblickém přehledu, který měl
- ve víře, kterou byl schopen zachovat až do konce

Následujme v tom jeho vzor! Mějme také Boží moudrost. Bůh ji dá tomu, kdo jej o ni prosí. Studujme Písmo, které hovoří o Boží cestě spásy, abychom měli základ pro sebe o pro svědectví druhým. Zachovejme si pevnou a čistou víru až do konce. Tomu nás učí dnešní svátek Štěpána.

Vzor 9¹⁰

Sk 6,8-7,2 a 7,54-60

Text: Zj 7, 9 - 17

Milí bratři a sestry, kdo jsou a odkud přišli ti lidé v bílém rouchu, kteří už nebudou hladovět ani žíznit a neublíží jim slunce ani jiný žár? Můžeme se s nimi nějakým způsobem identifikovat? Chtěli bychom. Čím více slz máme v očích, tím toužebněji. Napít se anebo se alespoň přiblížit k pramenům vod života. Co bychom za to dali. Všechno naše snažení, usilování a pachtění má v posledu právě tento cíl: Napít se vody života! Nabýt jistoty, že ani mé stárnutí, ani mé nemoci a nakonec ani má smrt nevymaže z kosmického života můj život.

Věčnost si dnes nejčastěji představujeme jako neustále se prodlužující časnost. Hltáme proto zprávy o nově vyvíjených lécích, sušíme bylinky, dietně se stravujeme, vyhýbáme se stresu a riziku. Máme dojem, že tohle je způsob, jak pro svůj život učinit maximum; jak jeho konec odsunout někam daleko, do nedohledna, kde pro nás přestává být smrt aktuální. – Je to úplně opačné uvažování nežli to, které vidíme u prvního křesťanského mučedníka, Štěpána. Štěpán si neláme hlavu tím, kolik bude jeho oběd obsahovat vlákniny, kalorií a cholesterolu. Nezarazí se a nezačne mluvit jinak, když jeho oponenti začnou sbírat kameny. Nesnaží se prodloužit si svou časnost nějakým kompromisem anebo úhybným manévrem. A přesto před sebou vidí otevřené nebe!

Jedna z těch postav stojících v bílém rouchu před trůnem a před tváří Beránkovou náleží jemu. To je nesmírně důležité rozpoznání. Dostává se nám v něm totiž odpovědi na naši úvodní otázku: „Lze se nějakým způsobem identifikovat s těmi, kteří stojí v bílém rouchu před trůnem Beránkovým?“. Ano, je to možné! Ti, kteří jsou shromážděni před trůnem, přišli z velikého soužení. To je jejich kvalifikace pro věčnost! V životě jim o něco šlo. Měli nějaký názor a stáli za ním, i když to nebylo snadné, i když kvůli tomu trpěli újmu. Kdo touží být jednou oděn do bílého roucha, nemůže se chovat jako chameleon; nemůže výt s vlky a tlačit se tam, kudy je cesta nejpohodlnější.

Ty lidi v bílém rouchu ovšem necharakterizuje pouze věrnost ideálům a výdrž v soužení. Apokalyptik Jan o nich říká ještě něco. Zní to podivně, nesrozumitelně, možná až morbidně, ale je to nanejvýš důležité. Lidé stojící před trůnem „vyprali svá roucha a vybilili je v krvi Beránkově“. To není skrytá reklama na prací prášek. To je zašifrovaný – ale ne až tak moc – odkaz ke Kristu. Krvácející Beránek, to je v Betlémě narozený a na Golgotě ukřižovaný Ježíš. Nestačí se jen k něčemu upnout. Držet se toho a třeba pro to i snášet soužení. Nestačí stát se fanatikem. To s čím se identifikují, toho musí být hodno. A Ježíš toho je hoden! A lidé ze všech ras, kmenů, národů a jazyků si to uvědomují. Proto za Ježíšem přicházejí. Je jich tolik, že jich není možno sečíst. Stojí před jeho tváří, stojí současně i před Božím trůnem. A ten, kdo na něm sedí, je příchozímu záštitou: „Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi!“.

Ale na extázi je ještě čas. Ta má své místo v nebi. My jsme dosud na zemi. Do nebe z ní můžeme jen čas od času pohlédnout. Potěšit se tím, jak tam pod Boží taktovkou a bez falešných tónů zpívají andělé. Žít ovšem musíme v realitě tohoto světa s jeho tvrdými kameny a ještě tvrdšími lidskými srdci. Je omylem domnívat se: „Začnu se modlit, chodit do kostela a všechny mé problémy zmizí.“. Najednou je tomu právě naopak. Štěpán se dostal do palby kamení právě pro svou zbožnost. A apokalyptik Jan o sobě vypovídá, že byl deportován na vyhnanecský ostrov Patmos „pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo“. Kdyby ti dva chodili po práci na ryby anebo na pivo, nikdo by si jich nevšimnul, nikomu by nevadili.

¹⁰VEJNAR, Emanuel, *Vítězný hymnus Štěpána mučedníka*, in: *Sbírka kázání pro čtené služby Boží I. 1999/2000*, Kněževes u Prahy: Vydává synodní rada ČCE, 2000.

Kdo má co činit s Ježíšem, vždycky si život nějak komplikuje. I ti, kteří s tím nemají vlastní zkušenost, to tuší. Od toho kdo se narodil v chlévě, nemá, kde by hlavu složil, a skončí na kříži, se nedá nadít příliš pohody a prosperity. Být s Ježíšem sebou vždycky přináší komplikace. Dnes se s oblibou zdůrazňují ty, které vznikaly ze střetu s někdejší politickou mocí. Myslíme si o sobě kdoví co, že jsme za totality nosili na krku křížek a soudružka učitelka nám to vytkla. Jistě, docházelo i k jiným konfrontacím. Přesto byl i tehdy ten zásadní zápas o věrnost pravdě vybojovávan docela někde jinde a docela někým jiným. Ne s nomenklaturními kádry, ale s vlastní zbabělostí, vypočítavostí, prospěchářstvím, jedním slovem – se svým sobectvím.

Kde nad těmito projevy vítězíme, tam se – Apokalyptickými slovy pověděno – dostáváme do soužení. Je to zvláště převrácené. Kdo v Božích očích vítězí, to znamená, kdo si znovu přivlastňuje lidskou identitu, ten je navenek decimovaný, zesměšňovaný, znevažovaný, vystrčený na okraj a třeba až daleko za něj. Ale právě tato ochota unést pro Kristem zformované svědomí i nepříjemné věci je tím momentem, kterým přesahujeme sami sebe, kterým bílíme svá roucha ve spásné Beránkově krvi. Přijaté utrpení dosvědčuje, že to s tou pravdou myslíme doopravdy; že se ji neoháníme jenom proto, abychom se učinili zajímavými; že ji vnímáme jako pro život naprosto nepostradatelnou. – Lepší v ní umírat nežli bez ní žít... Tak to dosvědčil Štěpán i apokalyptik Jan.

Mluvili jsme dosud většinou stále o těch dvou. Ale prostor před trůnem není vyhrazen jen pro nějakou úzkou zbožnou elitu; pro ty, kteří se snad stali členy nějaké zvláště důležité církve anebo nějaké zvláště produchovnělé náboženské skupiny. Zástup shromážděný před trůnem je tak veliký, že ho nikdo nedokáže sečíst. A tvoří ho lidé všech ras, kmenů, národů a jazyků. Pánu Bohu je jedno, odkud jsi, a vlastně je mu jedno i to, jaký jsi. Jediné na čem záleží, je to, o co usiluješ. Je to čisté srdce? Je to spravedlnost? Je to pokoj? Pokud ano, počítej s tím, že v životě neunikneš potupě, pronásledování a pomluvám. Nikdo, kdo si usiluje uchovat čisté srdce, jim v tomto světě neujde. Ale přesto se můžeš radovat, protože právě tímto způsobem se formuje zástup, jehož cesta nekončí v propadlišti dějin, nýbrž před trůnem. Ve věčně oživující Boží přítomnosti.

Představme si, co muselo toto rozpoznání znamenat v jeho ostrovním vyhnanství pro Jana. Moře ho oddělovalo ode všech pozitivních impulsů. Špajzka prázdná, kultura nulová, přátelé žádní. Všechny signály, které mu země vysílala, avizovaly marnost a konec. Tohle je mimochodem v každé době nejúčinnější metoda, jak člověka zlomit. Ale apokalyptik Jan není vázán jen směrem dolů, k zemi. On je otevřen i impulsům shora. A tato vazba ho drží. Z nebe k němu doléhá vítězný hymnus. Jan ho nejenže slyší. On vidí i ty, z jejichž úst vychází. A s úžasem zjišťuje, že tento hymnus zpívají lidé, kteří prohráli; ti, kteří byli v očích světa zesměšněni, brutálně zbiti, znásilněni, ukamenováni. Jejich mučitelé i přátelé se domnívali, že jejich posledním poselstvím byl nářek, pláč a sténání. A oni teď zpívají! A už nikdy nepřestanou. Soužení, které na ně dolehlo kvůli pravdě, není tragické. Toto soužení před nimi naopak otevřelo nebe. A v něm je – v přítomnosti Beránka a andělů – slavně a navěky obnoveno všechno, co bylo na zemi násilně přerváno.

„Díky Spasiteli, Bohu našemu, sedícímu na trůnu, a Beránkovi.“ Už nemusíme hladovět a žíznit. Už nám neublíží slunce ani žár. Už si nemusíme zoufat. Smíme žít v jistotě, že nás ani naše stárnutí ani naše nemoci ani náš poslední dech neoddelí od Boží životodárné přítomnosti. Smrtka s kosou nás neudrží ve své moci. Nezůstaneme v pohřebním rubáši a ve společnosti kostlivců. Oblečení do roucha vybíleného v Beránkově krvi dojdeme s palmovou ratolestí v ruce a s písní na rtech až k Božimu trůnu – k prameni života. Amen.

Vzor 10¹¹

Text: Sk 7, 75nn

Bratia a sestry, v dnešnej kázni sa chceme zamyslieť nad obdobím prvotnej cirkvi a dnešným obdobím, v ktorom žijeme. Chceme sa spolu pozrieť na to, aké utrpenie museli podstúpiť veriaci v prvých rokoch kresťanstva a aké utrpenie či prenasledovanie musíme trpieť my za svoju vieru dnes.

Ale musíme hneď na začiatku povedať, že medzi prvými kresťanmi a nami je veľký rozdiel a to minimálne v tom, že oni boli pre svoju vieru prenasledovaní a pri vyznaní svojej viery mohli prísť aj o život.

Kto z nás by sa dnes mal báť o svoj život preto, že verí v Boha? Prečo by som sa mal báť nahlas vyznávať svoju vieru? Dnes nám nič nehrozí; dnes nás nikto pre vieru nebude prenasledovať a nezabije.

Nebolo to až tak dávno, keď ľudia nemohli nahlas povedať, že veria v Pána Boha, že chodia do kostola, ale pred niekoľkými rokmi sa to zmenilo a my dnes môžeme slobodne chodiť do chrámu a vyznávať vieru kde len chceme a komu chceme bez strachu, že prideme o svoju prácu, alebo že naše deti nebudú môcť študovať.

Pokojne sa môžete postaviť na nejaké vyvýšené miesto, alebo na frekventovanú ulicu a môžete začať z plného hrdla kričať ako veríte v Pána Boha, môžete kričať, že oslavujete Vianoce ako narodeniny Ježiša Krista, môžete na celý svet volať, že budete žiť večne s Bohom. Kto vie aké by boli reakcie okoloidúcich, možno by to niekoho zaujalo, niektorí by si v duchu povedali, že asi v hlave nemáte všetkých pohromade, maximálne by vám niekto zakričal, aby ste boli ticho.

Ale spomeňme si na svedectvo Jána Krstiteľa, ktorý tiež kričal na verejnosti o prichádzajúcom Spasiteľovi. Aj o ňom si niektorí mysleli, že nie je v poriadku, ale mnohí sa zastavili, uverili jeho slovám, niektorí sa s Jánom stotožnili natoľko, že sa stali jeho učeníkmi. Ale keď ľudia počúvali Jána, buď mu uverili, alebo to medzi nimi aspoň vyvolalo diskusiu a otázkach viery. Ľudia mali záujem o vieru a preto počúvali.

Mohli by sme vymenovať niekoľko osôb z Biblie, ktoré nahlas vydávali svedectvo o Bohu, a určite by sme mohli spomenúť aspoň apoštola Pavla, ktorý prednášal, rečnil a vyučoval ľud na mnohých miestach. Áno, presne ten apoštol Pavol, ktorý je spomenutý aj v dnešnom príbehu o kameňovaní Štefana.

Diakon Štefan vydával svedectvo, hovoril nahlas o Bohu, hoci to bolo riskantné a nebezpečné. Nuž a práve pri tejto udalosti je zaznamenané, že keď ukameňovali Štefana, bol tam a schvaľoval to aj Pavol, ktorý sa neskôr stal apoštolom a zvestovateľom Božieho slova.

V niektorých krajinách je aj v súčasnej dobe priam nebezpečné verejne vyznávať vieru v Boha. Sú krajiny, v ktorých sa ľudia boja, či im niekto nehodí granát do kostola počas bohoslužby, boja sa, že ich niekto zbije, keď pôjdu domov z bohoslužby.

Aj naši predkovia si museli veľa vytrpieť pre vieru v Ježiša Krista. Od čias reformácie, v časoch protireformácie a v ďalších obdobiach boli naši prarodičia nútení obraňovať svoju vieru, hoci boli tiež ohrození. Ale nebáli sa, pretože svoju vieru vnímali smrteľne vážne.

A takto smrteľne vážne prežíval vieru v Ježiša Krista aj diakon Štefan, ktorý pred nazlostenými židmi chcel vydať svedectvo, v čo vlastne verí. Židov urážala a provokovala pravda, ktorú Štefan vyslovil nahlas. Obvinili ho, že sa rúha Bohu a Mojžišovým zákonom, zavolali proti nemu falošných svedkov, len aby dokázali, že sa Štefan rúha Bohu. Štefan sa snažil úprimne osloviť tento zatvrdilý národ, ktorý nechcel prijať Ježiša Krista.

¹¹ VARGA, Miroslav, Pamiatka diakona Štefana. Nepublikované. Poskytnuté autorom.

Nuž ale skúsme sa porovnať so Štefanom. Akým spôsobom a či vôbec sa dnes odo mňa vyžaduje vyznanie viery. Pýtali sa vás niekedy v škole, v práci, alebo niekde inde či veríte v Boha a čo to pre vás znamená? Nehanbili ste sa odpovedať, alebo ste pri odpovedi cítili aj akýsi nepríjemný pocit, čo si o vás dotyčný človek pomyslí, že ste veriaci?

A tak si možno niekedy poviem: veď načo hovoriť o viere, o Bohu pred ostatnými. Kým sa ma niekto na to priamo nepýta, tak nemusím o tom vôbec hovoriť. Veď načo. Asi to nikoho ani nezaujíma.

Nuž a presne v tomto bode môžeme vidieť rozdiel medzi nami a Štefanom. O našu vieru sa dnes zaujíma málokto, možno to zaujíma farára či zopár veriacich, ale v dobe diakona Štefana sa veľmi skúmalo to, v čo vlastne verí človek tej doby. Či sa náhodou jeho viera, jeho názory neodlišujú, či náhodou človek neverí hlúposti. Štefana ukameňovali preto, lebo boli presvedčení, že verí hlúpostiam, že uznáva Krista.

Ako trpíš ty brat, sestra kvôli svojej viere? Áno, myslím aj na to, že človek niekedy trpí, aj keď je veriaci a naša viera je často skúšaná v mnohých veciach a situáciách. Lenže myslím aj na také utrpenie, ktoré zažil Štefan – teda myslím na psychickú a fyzickú likvidáciu.

A tu si zrejme každý z nás povie, že ja naozaj nie som takto kvôli viere likvidovaný, nikto ma pre vieru neukameňuje, hoci sú takí ľudia, ktorí kresťanstvo kameňujú rôznymi provokačnými otázkami. Nuž a niekto si môže povedať: čo ja mám spoločné so Štefanom, prečo by som sa touto osobnosťou mal zaoberať, veď mám pokojný život, nikto ma neprenasleduje kvôli viere v Ježiša. Prečo by ma utrpenie Štefana malo zaujímať?

Ak sa na vec pozrieme z iného uhla pohľadu, tak zistíme, že hoci nie sme prenasledovaní, naše svedectvo je o to viac potrebné. Niekedy si hovorím, že by sme potrebovali hoci len také malé prenasledovanie pre vieru, aby sa ukázala úprimnosť a oddanosť, to, že viera nie je mojím výplodom, ale že je to Boží dar. A keď je viera Božím darom, tak je trvalá hodnota, ktorý vytrvá aj v skúškach.

Naše kresťanstvo je však vystavené jednej veľkej skúške, ktorú si možno až tak neuvedomujeme. A tou skúškou je práve to, že my dnes s nikým nebojujeme, netrpíme kvôli zachovaniu našej viery a je to preto, lebo dnešného človeka veľmi nezaujíma viera v Boha a dnes asi málokto stojí o to, pýtať sa s kresťanmi o nejaké náboženské otázky.

Preto nám veriacim hrozí isté nebezpečenstvo, lebo ak nie sme nútení bojovať a trpieť pre svoju vieru, tak sa môže stať, že začneme byť ľahostajní a utiahneme sa do ulity svojho kresťanstva, svojej viery, kedy už nebudeme cítiť potrebu vyznať vieru, kedy už nebudeme cítiť potrebu zdokonaľovať svoje vyznanie.

Lenže to je veľmi nebezpečné, pretože ak človek nie je vystavený skúškam viery, môže sa stať, že sa nebude snažiť spoznávať svoju vieru hlbšie, že nebude mať zodpovedané otázky viery, že nebude pestovať, riešiť rôzne záležitosti viery.

A práve preto je svedectvo diakona Štefana pre nás podnetným, že hoci nás nekameňujú pre vieru, ale predsa, môže byť naša viera ohrozená našou vlastnou ľahostajnosťou, akousi samozrejmosťou a ľahkovážnosťou.

Preto nech ťa nezaujím tohto sveta neprivedie k nezájmu o tvoje vlastné presvedčenie o Bohu. Práve preto, že dnes ľudí nezaujíma v čo veríš, práve preto vydaj svedectvo o tom, že si v Bohu našiel nový život a nádej, ktorá zostáva na veky. Práve preto, že ľudia nechcú počuť o Bohu, práve preto o ňom hovor nahlas, pretože každý potrebuje počuť, ale aj vidieť naše svedectvo.

Obetuj svoj život pre vzdelávanie sa vo viere a hľadaj odpovede na mnohé veci, ktoré prežívaš. Vzdelávaj sa v Božom slove, aby si mohol odpovedať, pretože skúška tvojej viery môže stáť za dverami a ty ani netušíš, či zajtra nebudeš zahanbený, že si nevedel odpovedať na takú jednoduchú otázku.

Hoci mnohých viera v Boha nezaujíma, predsa sa môže nájsť niekto, kto o otázky duchovného života prejaví záujem a my nezabúdajme, že práve naše vyznanie môže spôsobiť

zmenu v životě takto hledajícího člověka. Preto nebuďme uzavřetí v ulite svojej viery, ale prinášajme obeť svedectva a to práve preto, že nás nikto pre vieru neprenasleduje a práve preto, že ľudí nezaujímá, práve preto, že si kvôli pravde zapchávajú uši. Buďme soľou, ktorá chýba tomuto svetu. Povedzme ľuďom, prečo by ich viera mohla a mala zaujímať. Amen

Vzor 11¹²

Text: Sk 7, 54-8,3

Sestry a bratři, Štěpán viděl nebe otevřené. Musel to být náramně zvláštní pohled. Jakpak asi taková nebesa vypadají? Svine se kus oblohy jednoduše jako koberec, roztrhne se nebeská modř jako závěs, anebo se rozevře jako obrovská vrata? Těžko povědět. Štěpán hleděl k nebi ze zvláštních důvodů. Nehledal zde nadpřirozený úkaz ani stopy mimozemských civilizací. Nebyl naplněn zvědavostí, jež všetečně slídí po záhadných místech. Nebyl ale naplněn ani zoufalstvím, jež obrací oči v sloup. Štěpán byl plný Ducha, neobyčejného Ducha, který dává sílu žít. Ducha svatého, jak říkají křesťané. Tento Duch nás učí vyhlížet Boha a nejen vyhlížet, nýbrž jej také vzhlednout. Když tedy zbožný diakon Štěpán obracel svůj zrak vzhůru, obracel se k Bohu. Možná ani nepotřeboval otevřít oči. Možná spatřil otevřená nebesa pod svými zavřenými víčky. Uviděl otevřené nebe v hloubce své naděje. Zahleděl se tak daleko, že upozoroval, jak se otvírá vstup do Božího království a Bůh jde lidem vstříc.

Štěpán viděl nebe otevřené. Víra proměnila jeho zrak. Viděl svět jinou optikou nežli druzí lidé. Velekněz a zákoníci, ustydní staršovstvo i kněžstvo, celá židovská rada naslouchala Štěpánovým slovům a měla na věc zásadně odlišný názor. Nelíbilo se jim, co Štěpán povídal. Jak jim ve své dlouhé řeči na příkladech z izraelských dějin dokazoval, že lidmi odmítnutý Kristus byl přijat Bohem a má své výsadní místo v plánu spásy. Když to členové rady slyšeli, začali na Štěpána v duchu zuřit a zlostí zatínali zuby. Dotkla se jich jeho kritika. Byli naštvaní, co si to Štěpán dovoluje. – Opírat se do nich, náboženských předáků, osob s dobrou pověstí a proslulých zbožností! Vztekali se na Štěpána, že zpochybnil jejich postavení a přístup k Bohu. Zpočátku se však ještě krotili. Nevrhli se na Štěpána. Drželi na uzdě svůj hněv. Zuřili v duchu, zuřili v srdci, stojí doslova psáno. Ale pak Štěpán nasadil své drzosti korunu. Odvážil se mluvit o otevřených nebesích, o Kristu po pravici nebeského Otce. To už bylo pro posluchače příliš. Poslední kapka a pohár zloby přetekl. Nepřátele Štěpána popadli a chystali se jej zabít.

Štěpán viděl nebe otevřené. Naskytl se mu pohled skulinou mezi dvěma světy. Mezi přítomným světem, v němž se zabydlelo trápení, a mezi budoucím světem, ve kterém vládne pokoj, a trápení tam nenajdete. Za otevřeným nebem Štěpán spatřil dárce pokoje. Uzřel Boží slávu i Ježíše, jak stojí po pravici Boží, a řekl: „Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, stojícího po pravici Boží.“ Podobně jako starozákonní Daniel v prvním čtení (Daniel 7, 11-18) vidí také Štěpán Syna člověka. Pro Daniela byla tato postava ještě nezřetelná, jakoby rozostřená a zahalená do mlhavého oparu. Štěpán již ale dobře ví, o koho jde. Zná jej jménem: Ježíš Nazaretský. Sun člověka a Syn Boha, Kristus obnovitel. Jeho příchod znamená změnu mocenských poměrů. Podle Danielova proroctví zajdou zastaralí, pochybní mocipáni jako zvířata a vlády se ujme ten, kdo je spravedlivý a má s lidmi soucit.

Rovněž židovští předáci očekávali příchod mesiáše, očekávali však příchod slavného, velkolepého muže. Štěpán rozlil své protivníky tím, upozoroval pospolu Boží slávu a Ježíše.

¹² TENGLER, Jiří, in: *Sbírka kázání pro čtené služby Boží II. 2003/2004*, Praha: Vydáva synodní rada ČCE, 2004.

To nešlo Štěpánovým odpůrcům dohromady. Jak se může sláva Otce, Stvořitele světa, dárce života a původce vší moudrosti, jak se může spojit tato Boží sláva s obyčejným člověkem? A navíc s člověkem umučeným, poplivaným, vysmívaným? Co pohledává tenhle zjev vedle Boží slávy?!, pohoršovali se mnozí. Štěpán urazil své okolí, neboť viděl Boží majestát současně s ponížením, s ranami po hřebecích. Viděl, že zavržený, ukřižovaný Ježíš patří do Boží společnosti. Tahle Štěpánova vize způsobila skandál. Pro posluchače to bylo hotové rouhání, znevažování Boha. I spočetli Štěpánovi jeho smělost a udělili mu trest pro rouhače. Ukamenování.

Štěpán viděl nebe otevřené. Možná jeho vidění trvalo pouhý okamžik. Mohl to být jenom záblesk. Chvilíčka, kdy mu bylo dopřáno pohlédnout do pramene života. Přesvědčit se u Vzkříšeného, že pravá sláva vyrůstá z oběti. Ať už byl Štěpánův pohled jakkoliv krátký, každopádně mu dodal sílu. Potvrdil Štěpánovo dosavadní přesvědčení. Jeho víra nebyla marná. Nežil nadarmo, jeho naděje ho nezklamala. Uviděl svůj cíl přímo před sebou. Spatřil, jak Otec vyhlíží své dítě. Štěpán nejde do ztracena. Směřuje do rodného domu, kde ho čeká bratr Ježíš, který si Štěpána zamiloval, pro něho zemřel a z mrtvých vstal a tak mu prošlapal cestu domů.

Při pohledu do otevřeného nebe uviděl Štěpán svůj život v Božích souvislostech. Již ne ve všedních souvislostech pozemského pachtění. Tváří tvář Kristu se Štěpán ujistil, že jeho život nemine cíl. Že má smysl, i když v lidských očích skončí špatně. Tahle jistota vlila Štěpánovi sílu. Dodala mu odvalu spolehnout se na evangelium i ve chvíli záhuby. Štěpán věděl, že cesta za Ježíšem je ta nejlepší cesta. Proto se přidržel Kristova učení o lásce a až do poslední chvíle miloval své nepřátele. Ve vyprávění stojí za povšimnutí jedna drobnost: jak se chová Štěpán a jak se chovají jeho protivníci. Obě strany se totiž hlasitě projevují. Volají silným hlasem. Členové velerady, když slyšeli Štěpána, začali hrozně křičet a zacpávat si uši; všichni se na něho vrhli. Řeč se jim stala nástrojem nenávisti. Zlobná řev sloužil k umlčení, byl prvním krokem k likvidaci nepohodlného jedince. Naproti tomu Štěpán používá svůj jazyk ve prospěch svých odpůrců. Když jej zabíjeli, on se za ně přimlouvá. Klesl na kolena a zvolal mocným hlasem: „Pane, odpusť jim tento hřích!“ To řekl a zemřel. Jako poctivý učedník se u svého Mistra naučil odpuštění a odpuštění nepřestal prosazovat. Už jen tenhle propastný rozdíl, jak kdo užíval zvýšeného hlasu, napovídá, na čí straně byl Bůh.

Štěpán viděl nebe otevřené. Viděl Krista po pravici Boží a tou svou troufalou vizi mnohé lidi urazil. Mocní mu vyměřili trest. Ukamenovat jako rouhače a znevažovatele náboženských zákonů. S lidmi se tenkrát nejednalo v rukavičkách. Žádný soucit, natož tolerance k odlišnému názoru. Ostatně leckde to není lepší dodnes. Štěpána vyvedli za město a tam zahynul pod návaľem kamení. Nikomu neudělal nic zlého, přesto mu lidé přichystali zlý konec. Jenže Bůh nemá rád špatné konce a proto připravil dobrý konec – lidské zlobě navzdory. Štěpán se tedy dovolává toho, který sám prošel smrtí a mnohé další smrti ochotně provede. Když Štěpána kamenovali, modlil se: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha.“

Sestry a bratři, Štěpán viděl nebe otevřené. A co my? Pootevřela se již nebesa i před námi? Zahlédli jsme již jako Štěpán Boží slávu? Ano! Už jsme spatřili kus Boží slávy. Svět kolem sebe nepovažujeme jen za soukolí přírodních zákonů. Náš svět je dílo Boží, není výplodem náhody. Jsme vděční Pánu Bohu, že náš svět má svůj řád. Dostává se nám všeho potřebného k životu. V Přijatých dobrých darech se našemu zraku víry nabízí pohled na Boží slávu. Z Boží dobroty jsme živi a jako Štěpán se s Boží dobrotou jednou plně setkáme. Když pátráme po Boží slávě, pamatujme na to, že k ní patří také Kristus, umučený Vykupitel. On, Beránek zbitý, byl kvůli našim vinám trápen a utrápen. I tohle ponížení zahrnuje Boží sláva. Pána Boha poznáváme ve stvoření – v pevném řádu, v požehnané úrodě, ve zdaru, ve štěstí a v úspěchu. Jsou to slavné činy Boží péče. Neméně slavné jsou však i činy Boží obětivosti. Ježíš Kristus přišel do lidské bídy, vstoupil do našich trápení a zasel tam naději. A my jsme

díky němu poznali, že Bůh má blízko k nešťastným, opuštěným a trpícím. Nemusíme se tedy bát, že nastane doba, kdy budeme bez Boha.

Štěpán viděl otevřené nebe. Avšak mládenec, jenž jeho katům hlídal odložené pláště, otevřené nebe neviděl. Jmenoval se Saul. Schvaloval, že Štěpána zabili a snažil se církev zničit: pátral dům od domu a zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře. Saula nenapadlo hledat Boží slávu tam, kde je zavržený Kristus. Hledal Boha silného a vždy vyhrávajícího. Mučedník Štěpán ovšem Saulovi naznačil, že Bůh se nemusí nutně projevovat silou. I slabost dokáže být mocná a působivá. Jednoho dne to však Saul pochopí. Nebe se před ním otevře a ze Saula se stane Pavel. Zásahu na jeho obrácení bude mít i Štěpánovo svědectví. Kéž také naše svědectví života je druhým ku pomoci a dovoluje jim vidět nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici Boží. Amen.

Vzor 12¹³

Text: Sk 7, 56

Milí bratia a milé sestry!

Pred niekoľkými rokmi na pešej zóne v Košiciach hodlali položiť novú dlažbu. Pri kopaní boli odhalené zvyšky starých mestských hradieb. Prišli archeológovia, urobili vykopávky a tieto dnes mnohí návštevníci mesta obdivujú. Nejednen človek sa čuduje, čo všetko bolo v zemi ukryté. V Košiciach som študoval a predtým som popri miestach, kde sa našli zvyšky starých mestských hradieb, nespočetne krát chodil; mnohí tam chodili – a vôbec sme netušili, že sa tam nachádza čosi cenné.

Podobne je to aj s Vianocami. Veľa ľudí ich slávi, pripravuje sa na ne, všeličo k Vianociam chystajú, ale mnohí si ani nevšimnú, čo je na Vianociach to cenné, pôvodné. I na vianočné sviatky sa v priebehu storočí všeličo usadilo. Rôzne nánosy, ktoré zakrývajú ich prvotnú zvesť. V priebehu rokov sa z Vianoc stali sviatky darčiekov, stromčeka, kolied a dobrého jedla. Sviatky, keď vyslovujeme krásne priania a často tušíme, že sa nesplnia, že to nie je v nás, aby sme k sebe boli vždy takí ako na Vianoce. Tri dni ešte vydržíme, ale viac? A tak sa Vianoce stávajú únikom z reálneho sveta, z okolností, v ktorých žijeme. Niekoľkodňovým únikom, keď preceňujeme ľudskú dobrú vôľu, dobro človeka, keď sa opájame tým, ako by to na svete malo a mohlo byť. No len čo je po sviatkoch, sen sa rozplynie a všetko je po starom. Biblicky veriaci kresťania vnímajú, že Vianoce nie sú sviatky zidealizovaných snov, rozprávkového šera, nie sú to predovšetkým sviatky kolied, koláčikov, hračiek a stromčeka. S Vianocami nezačala nejaká krásna rozprávka, ako si to dnes idealizujeme, ale začala dráma. Dráma Božej lásky, ktorá vstupuje do nášho skutočného, skazeného sveta. Do sveta tvrdej reality. Stačí spomenúť namáhavú cestu Jozefa s tehotnou Máriou z Nazareta do Betlehema: niekoľkodňové putovanie po zlých, prašných cestách. Stačí spomenúť narodenie Ježiša na mieste a v pomeroch, v akých sa sotva kto z ľudí dnes narodí. Stačí si všimnúť i ďalší priebeh Ježišovho života a musíme priznať, že tie naše Vianoce sú oproti údely Pána Ježiša a potom aj oproti údely prvých kresťanov poriadne prisladené, „ocukrované, do ružova prifarbené, aromatizované“. Sú skôr snom, než realitou.

S príchodom Pána Ježiša však na náš svet, medzi nás prichádza Božie kráľovstvo. – Nie ako sen, ako ilúzia, ale skutočne, pravdivo, reálne, hoci tá realita je tvrdá. Písmo sväté

¹³ ŠEFRANKO, Martin, *Druhá slávnosť vianočná*, http://ecavba.sk/kazne_old_detail.php?id=1792&r=2, citované 21.2.2013

zvestuje, že kráľovstvo Božie vo svete nemožno uskutočňovať inak, ako obeťou a mučeníctvom (porovnaj Sk 14, 22). Preto je 2. sviatok vianočný venovaný pamiatke Štefana – muža, ktorého viera bola vskutku vianočná: nie zidealizovaná, plná ilúzií, ale zato verná a obetavá. Pri Vianociach nejde iba o sen, o ilúziu, ale o skutočnosť. Dokladom toho sú aj Štefanove slová: „Ajhľa, vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej.“ Dve veci stáli pred jeho zrakom: na jednej strane fanatizmus, hriech, zlo, kamene, ktoré mu nepriatelia vrhali na hlavu. Na druhej strane však očami viery videl nebesá otvorené a Syna Božieho po pravici Božej. Skutočnosť viditeľná len telesnými očami by ho priviedla k pesimizmu a k zúfalstvu. No telesnému zraku neviditeľný Boží svet, svet viery, viedol Štefana k optimizmu a k nádeji. Nebo sa otvára svetu. Pán Ježiš Kristus Božou mocou – silou Ducha víťazí nad zlom. To je evanjelium Vianoc, ich podstatná – prvotná zvesť, ktorú by sme nemali prestať vnímať napriek všetkým nánosom, ktoré sa v priebehu stáročí na Vianoce „nalepili“.

Je skutočnosťou, že historické bádanie odhalilo mnohé podružné javy okolo Vianoc: Faktom je, že Vianoce sa v kresťanskej cirkvi nesvätili od počiatku, ale až od 4. storočia. Čas ich svätenia pripadol na termín pohanského sviatku boha nepremožiteľného slnka, ktorý sa slávil 25. decembra, v období zimného slnovratu. Kresťania tým chceli vyjadriť, že nie boh nepremožiteľného slnka je tým pravým slnkom a svetlom, ale je ním Pán Ježiš Kristus. On o sebe povedal: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života“ (J 8, 12; porovnaj tiež L 1, 78).

Ani vianočný stromček nie je čosi pôvodne – prvotne vianočného. Aj na tento symbol sa „naplavili“ v priebehu dlhých rokov mnohé nánosy. Viete prečo vešiame na vianočný stromček gule a medovníky? Pretože stromček predstavoval pôvodne strom poznania dobra a zla (1M 2, 9) a používal sa pri vianočných (divadelných) hrách v oblasti súčasného Nemecka. Dnešné vianočné gule sú iba náhradou jablák, ktorými sa stromček pôvodne ozdoboval. Jablká znázorňovali zakázané ovocie rajského stromu poznania dobra a zla (1M 2, 17) – až neskôr sa z jablák na vianočnom stromčeku stali iba ozdoby a jablká na stromčeku boli nahradené vianočnými guľami. Zo spomínaných divadelných hier vyplýva kresťanský význam vianočného stromčeka: na (prvé) Vianoce sa narodil Ježiš a to preto, aby zmieril náš hriech, lebo v Ježišovi vzal na seba Pán Boh podobu človeka a zobral na seba trest, ktorým sme mali byť za hriech potrestaní my. Strom poznania dobra a zla i jeho ovocie (predstavujú ho jablká) nadobúdajú kvôli Ježišovi Kristovi znovu svoju rajskú dôstojnosť a strom poznania dobra a zla sa už nelíši od stromu života (1M 2, 9). Vianočný stromček takto ľuďom pripomína nanovo otvorený prístup k stromu života. Niekedy sa stromček ozdoboval aj hostiou – nekvaseným chlebom – oplátkou, podobnou tej aká sa používa pri Večeri Pánovej. Táto bola predchodkyňou dnešných medovníkov a predstavovala chlieb tela Kristovho, ktoré keď s vierou jeme, máme večný život (J 6, 54). Tieto historické poznatky nemenia nič na tom, že Pán Ježiš Kristus je nepremožiteľným slnkom – Svetlom tohto sveta. Je víťazom nad zlom a hriechom práve tak, ako je slnko víťazom nad tmou a zimou. Stanovenie Vianoc na obdobie zimného slnovratu má znázorňovať, že ako sa od zimného slnovratu dni predlžujú a v prírode slnko deň čo deň čoraz viac žiari, tak Kristus uskutočňuje svoje víťazstvo nad tmou hriechu. Príchod Ježiša na náš svet znamená víťazstvo duchovného sveta nad vládou duchovnej tmy. Víťazstvo tepla Božej lásky nad sebeckvom a „zimou“ sveta. V čase Vianoc je v našich končinách príroda spravidla uzavretá mrazom – to symbolizuje uzavretý, zneprístupnený raj pre človeka. Keď však práve v tomto čase staviame vianočný stromček ozdobený guľami (predtým ovocím) – tým sa naznačuje, že raj sa ľuďstvu opätovne otvára – ako to spievame v krásnej vianočnej piesni (ES 590, 2. verš: „Pokoj, v ľuďoch zaľúbenie, raj sa opäť otvoril...“) Narodený Ježiš je vchodom – dverami (J 10, 9), ktorými môžeme opäť vojsť do strateného raja. Práve v 4. storočí po Kristovi, keď prestalo kruté prenasledovanie kresťanov, keď ustala vláda tmy a hriechu, ktorá v Rímskej ríši panovala, ožila táto prvotná zvesť Vianoc. – Bola posilnená viera prvých

kresťanov, že Kristus ako nepremožiteľné slnko zvíťazí nad všetkou temnotou sveta. Na Vianoce sa všeličo „nalepilo“; rozličné nánosy, mnohé podružné javy. Všeličo iluzórne, zidealizované. No my neveríme rozprávkam, snom ani ilúziám. Hoci Ježiša telesnými očami nevidíme, veríme v Božieho Syna, v Krista – kráľa, ktorý je slnkom, ktoré nepremôže nijaká tma. Ani temnota nášho hriechu. Veríme v Ježiša, vierou a poslušnosťou v ktorého sa nanovo otvára raj celému ľudskému pokoleniu. Hoci mnohé okolo nás tomu nenasvedčuje, my chceme žiť vierou – reálnou, skutočnou a živou vierou v Krista, nie „prifarbeným“, prikrášeným, iluzórnym videním (porovnaj: 2K 5, 7). Kiež i my žijeme vierou a nie videním ako Štefan. Kiež i my, vidíme nebesá otvorené a Krista ako Toho, ktorý vládne nad všetkými okolnosťami života. Kiež i naša viera nie je zidealizovaná, plná ilúzií, ale zato verná a obetavá ako Štefanova dôvera Kristovi. Nie je únikom zo sveta, ale silou, ktorá nám pomáha obstať aj v najtvrdšej realite. Ako čítame v Žid 10, 35, táto dôvera má veľkú odmenu (Žid 10, 35), má Božie zaľúbenie pre večnosť. Amen.

Vzor 13¹⁴

Text: Mt 23,34

Bratia a sestry v Pánovi Ježišovi!

Rwanda je Africký štát, pár stupňov južne od rovníka, v ktorom je najväčší podiel kresťanov na tomto kontinente. Pracujú tam rôzne misionárske organizácie, ktoré ľuďom pomáhajú prakticky zlepšiť ich situáciu, podporujú ich vzdelávanie, zabezpečujú zdravotnú starostlivosť, ale hlavne prinášajú zvesť o Pánovi Ježišovi podľa Jeho príkazu: Chodte teda a čiňte mi učeníkmi všetky národy. V takejto misii pôsobila aj mladá žena, ktorá sa volala Felicita. Okrem iného viedla biblické stretávanie pre 30 dievčat. Počas jedného ich stretnutia ich napadli vojaci. Všetky dievčatá mali v úmysle povraždiť. Ale Felicite dali možnosť utiecť, lebo bola Európanka a mohli by z toho byť veľké problémy. Felicita však túto možnosť odmietla a vyhlásila, že umrie spolu s tými, ktorým zvestovala evanjelium. A tak zomrela posledná, potom ako videla smrť všetkých svojich žiakov. V Rwande dochádza k takýmto ukrutnostiam často. Je nebezpečné byť tu. Napriek tomu sa našli kresťania, ktorí chceli pomáhať ľuďom tejto krajiny a chceli im priniesť dobrú zvesť o Ježišovi. Aj za cenu vlastných životov.

Dnes si, bratia a sestry, pripomíname pamiatku mučeníka Štefana. Aj o ňom čítame v Skutkoch apoštolov informácie, ktoré hovoria o jeho pôsobení medzi ľuďmi. „*Štefan však, plný viery, milosti a moci, činil veľké znamenia a zázraky medzi ľuďmi.*“ Jeho pôsobenie sa stalo trňom v oku Židov, medzi ktorými sa pohyboval. Mohli by sme opýtať, prečo sa tam vôbec pohyboval a prečo provokoval Židov. Ale jemu išlo o naplnenie poslania, ktorým nás poveruje Pán Ježiš: „*Budete mi svedkami aj v Jeruzaleme, v Judsku, až do posledných končín zeme.*“ A to Štefan robil. Bol jedným z prvých diakonov a svedčil nielen ústami, ale najmä svojou službou a pomocou ľuďom okolo seba. Nehanbil sa otvorene vyznať v koho verí a to sa stalo aj príčinou jeho smrti v mladom veku. Bol prvým z nasledovníkov Pána Ježiša, ktorí pre svoju vieru umreli mučeníckou smrťou. Ktovie koľká v poradí bola spomínaná Felicita? Koľko bolo tých, ktorých krv bola preliata pre túto príčinu?

Akoby sa táto téma ani nehodila ku vianočným sviatkom, kedy hovoríme o radostnej udalosti Ježišovho narodenia. Akoby ju niekto zaradil do týchto sviatkov omylom. Ale má to svoj veľký a hlboký význam. Utrpenie patrí k životu Pána Ježiša ako jeho neoddeliteľná

¹⁴ KRIVUŠ, Marián, *Druhý sviatok vianočný*, <http://www.vrutky.estranky.sk/clanky/kazne/2.sviatok-vianocny.html>, citované 5.2.2013

súčasť. To malé betlehemske dieťaťko totiž prišlo práve preto, aby vyrástlo a na svojom tele vynieslo na Golgotský kríž hriechy celého sveta. Ježiško z jasličiek sa stal mužom, ktorý bolestnou smrťou zaplatil dlh za všetkých nás. Môžeme povedať, že Vianoce sa nikdy neskončia, lebo Slovo sa stalo telom, aby to telo umrelo za nás a my posilnení Jeho smrťou a vzkriesením, stali sme sa svedkami celému svetu. On položil život za nás, aby nám vydobyl večnosť. Mnohí pred nami neváhali ísť v Jeho stopách a pri svojej službe dať aj život za svojich bratov.

Ani nemusíme ísť do Rwandy alebo inej vzdialenej zeme, aby sme našli tých, ktorí pre svoju vieru v Boha museli trpieť. Stačí sa nám obzrieť pár rokov späť a nájdeme príklady aj vo vlastnej histórii. Komunistický režim tiež priniesol kresťanom utrpenie. Čo viedlo a dodnes vedie nepriateľov kresťanstva ku takýmto ukrutnostiam? To isté, čo viedlo kráľa Herodesa, aby po návšteve mudrcov z východu, dal vyvraždiť betlehemske deti do dvoch rokov. Strach. Strach, ktorý má z Ježiša diabol. Strach, ktorý vlieva do srdc ľudí, aby boli ochotní robiť veci proti Božej vôli a spôsobovali utrpenie Ježišovým nasledovníkom. Satan si totiž veľmi dobre uvedomuje, že príchodom Božieho Syna na svet Mu bol uštedrený smrteľný úder a že na Golgote sa udialo víťazstvo nad jeho mocou. Vie, že prehral a že pri druhom príchode Pána Ježiša Krista je jeho vyčiniť koniec. Preto ešte využíva posledné možnosti.

Meno Štefan znamená veniec, alebo ovenčený. Ovenčení vencom bývali a v niektorých športoch stále bývajú víťazi. A Štefan takýmto víťazom aj skutočne bol. Zvíťazil v boji so strachom. Nepodľahol obavám o svoj život a neprestal konať svoju službu, lebo miloval Pána Ježiša viac ako svoj život. Ako je to s nami, bratia a sestry? Nosíme vo svojich srdciach a mysliach slová Lukášovho evanjelia: „*Kto by si chcel zachrániť život, stratí ho; a kto by stratil život pre mňa, zachráni si ho.*“? Uvedomujeme si, že sa máme usilovať hlavne o ten večný život? Chápeme, že tieto pozemské dni máme na to, aby sme v nich budovali svoj vzťah s Pánom Ježišom, ktorý jediný má moc darovať nám večnosť? My dnes nie sme postavení pred otázku, či pre Ježiša umrieme. Nemusíme sa báť prísť do tohto spoločenstva, alebo otvoriť Bibliu. Nezaspávame so strachom, či sa dožijeme nasledujúceho rána. Riešime len také situácie, kedy sa rozhodujeme, či sa verejne ku svojej viere priznáme a či sa tým náhodou nezosmiešime pre kolegami v práci, alebo spolužiakmi. Rozmýšľame, či si neskrátíme cestičku ku niečomu, po čom nám srdce túži tak, že obídeme Božie prikázania. Uvažujeme, či sa vzdáme tepla obývačky, aby sme prišli do spoločenstva bratov a sestier v chráme. Nie sme si istí, či nám upozornenie druhého na hriech stojí za to, aby sme si s ním narušili dobré vzťahy. Ale ak sme sa, bratia a sestry, narodili z Krista, ak sme sa s Ním skutočne stretli, nemáme čo riešiť a je nám jasné, že v našich životoch má prvenstvo Božia vôľa.

Dnes máme možnosť oľutovať svoje váhanie pri nasledovaní Pána a vyznať Mu svoju nedokonalosť v spovedi. Môžeme Mu s pokorou v srdci predložiť všetky svoje nedostatky, hriechy, poklesky a pády, ktorých sa denne dopúšťame. Je taký milostivý, že nám chce odpustiť a dať nám novú silu vo svojej svätej večery. Jeho telo, ktoré za nás umrelo a Jeho krv, ktorá za nás tiekla, nám dáva odpustenie všetkých našich hriechov. Dostávame milosť, ktorú si nezaslúžime, ale ktorú nesmierne potrebujeme, aby sme mohli jedného dňa vstúpiť do Božieho kráľovstva.

Mučeníckou smrťou, bratia a sestry, zomrelo do dnešných dní nespočetne veľa kresťanov. Viac ako si dokážeme predstaviť. Všetci Ježišovi apoštolovia, okrem Jána, umreli mučeníckou smrťou. Situácia v prvej cirkvi nebola tiež nebola prechádzkou ružovým sadom. Prenasledovanie zo strany Ríma a jeho cisárov nabralo veľké rozmery. A predsa. Aj keď boli takéto udalosti, ťažké obdobia, vieru v Ježiša sa diablovi nepodarilo zničiť. Stále pokračujú Vianoce, kedy sa Ježiš Kristus rodí v srdciach nových a nových ľudí. Keď sa dostaneme do situácie, kde nie je jednoduché vyznať svoju vieru a diabol nás bude navádzať k Jeho zapretiu, majme pred očami Štefana, ktorý vďaka svojej pevnej viere získal víťazný veniec

spásy. Aby sme aj my mohli s radosťou vyznávať s apoštolom Jakubom: „*Blahoslavený muž, ktorý vytrvá v pokúšaní, lebo keď sa osvedčil, prijme veniec života, ktorý zaslúbil (Pán) tým, čo Ho milujú.*“ Amen.

Vzor 14¹⁵

Text: Sk 7, 59 – 60

Milí bratia a milé sestry!

Nezdalo sa vám niekedy čudné, že práve na Vianoce – sviatky radosti z Ježišovho narodenia, si pripomínáme aj smutnú udalosť umučenia diakona Štefana? Nedošlo k nejakej chybe? Ved' na Vianoce počúvame z Biblie (L 2,14) či spievame v piesňach (ES č. 33,1; 53,3; 60,3; 592 – refrén; 596,4) o pokoji ľuďom dobrej vôle. No dnes nám v kostole znie práve opačná zvesť – o násilí spáchanom na Štefanovi. Aj on bol predsa človekom dobrej vôle, prečo mu nebol dopriaty pokojný život?

Patria naozaj radosť 1. vianočného sviatku (pripomínajúceho narodenie Ježiša) a bolesť 2. vianočného sviatku (hovoriacom o umučení Štefana) spolu? Fakt nenastala kdesi chyba? Odvažujeme sa tvrdiť, že nijaká chyba sa nestala, že radosť 1. vianočného sviatku a bolesť 2. vianočného sviatku patria k sebe, prinajmenšom zo štyroch dôvodov:

(I.) Druhý vianočný sviatok (pamiatka umučenia Štefana) je symbolom toho, ako sa svet stavia voči Božej milosti. Hriech, pýcha a tvrdohlavosť zaslepili ľudí natoľko, že škripu zubami, keď počujú zo Štefanových úst Božiu pravdu (Sk 7,54). Tak to bolo už za Ježišovho života. Pán plakal nad nekajúcimi obyvateľmi Jeruzalema: „Jeruzalem ..., koľko ráz som chcel zhromaždiť tvoje dievky, ako si sliepka zhromažďuje kuriatka pod krídla, a nechceli ste“ (Mt 23,37; por. aj (L 19,41-42). Tak to bolo aj v dejinách kresťanskej cirkvi, keď tým, ktorí zvestovali a obhajovali radostné posolstvo evanjelia, sa iní hneď stavali na odpor. Stačí spomenúť mená ako Majster Ján Hus či Dr. Martin Luther a proti nim zubami škripuce koncily zosvetáčkenej stredovekej cirkvi. Žiaľ, vinou nás ľudí, je postavená vedľa radosti prvého vianočného sviatku aj bolestná pamiatka na Kristových mučeníkov. Štefan bol prvým z nich.

Nám, bratia a sestry, si treba spytovať svedomie a klásť otázku: Ako my prijímame evanjelium? Zrejme neškripeme zubami, no či nie sme voči mnohému z Božieho slova ľahostajní? Neobchádzame často Jeho požiadavky? Nepodceňujeme a neoslabujeme význam evanjelia? Či nie sú v našom živí nezriedka situácie, v ktorých sa stavíme evanjeliu – Pánovi Ježišovi na odpor? Každá povrchnosť a ľahostajnosť v duchovnom živote nás stavia na stranu Ježišových nepriateľov.

(II.) Podme k druhému dôvodu, prečo k radosti 1. vianočného sviatku patrí aj bolesť 2. vianočného sviatku – spomienka na mučenika Štefana. Slovo mučeník je prekladom gréckeho výrazu MARTYR. Prvotný význam tohto gréckeho slova je svedok. Tým ďalším významom je mučeník. Martýr je teda najmä svedok, prípadne aj mučeník. Dnešný deň nám má pripomenúť, že kto zažil pravé Vianoce, komu sa Kristus narodil v srdci, ten nutne musí byť Ježišovým svedkom. Pán Ježiš pred vstúpením na nebesá povedal svojim učeníkom: „Budete mi svedkami“ (Sk 1,8). To je Jeho vôľa, prianie, úloha – daná aj nám. Opäť sa nám treba pýtať, či radšej nezostávame v pasivite, či sa neuspokojíme s tým, že – mnohokrát anonymne – sedíme v kostolnej lavici. Prichádzať do kostola má určite svoj dobrý a veľký zmysel, tým však kresťanova viera nemôže skončiť. Ide o to, preniesť v kostole počuté Božie slovo do praxe. Vedia naši kolegovia, naši spolužiaci, naši susedia a známi odčítať z nášho života, že

¹⁵ ŠEFRANKO, Martin, 2. slávnosť vianočná, http://www.ecavba.sk/kazne_old_detail.php?id=1508&r=2, citované 5.3.2013

sme svedkami Pána Ježiša, Jeho lásky? Štefan bol Kristovým svedkom v každom ohľade. V slove, v spôsobe reči, v láske k nepriateľom, vo vernosti k Pravde (por. J 14,6). Všetko to o ňom prezrádzalo, že viera pre neho nebola súkromnou vecou. Skutočná kresťanská viera nikdy nie je súkromnou záležitosťou. Nebráňme teda Kristovmu svetlu, ktoré preniklo do našich srdiec v ceste k druhým ľuďom, v ceste na verejnosť. Ako Štefan, ani my sa nehanbime za Kristovo evanjelium a to, čo v srdci veríme, potvrdíme vyznaním úst i svedectvom kresťanského života.

(III.) Tretím dôvodom, prečo hneď za radostným prvým vianočným sviatkom nasleduje smutná pamiatka na umučenia Štefana je naznačenie dôsledkov – ďalekosiahlosti toho, keď sa rozhodneme pre vieru - pre nasledovanie Pána Ježiša. Dnešná príležitosť nám vraví: Kresťanstvo nie je „sladkasté“ – pohodlné náboženstvo. Ku kresťanstvu nepatrí iba romantika Štedrého večera. Kresťanský veriť, to je rozhodná vec – na celý život, dennodenné rozhodovanie sa pre Božiu vôľu a to sa neobíde bez obetí. Pán Ježiš hovorí: „Kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden“ (Mt 10,38). Bohatý mládenec lípol na svojom majetku, ktorý mu bránil otvoriť sa naplno Ježišovi. Iným Ježiš vyčíta, že milujú viac svojich rodičov a deti ako Boha (por. Mt 10,37; L 9,59-61). Nie že by bolo zlé, keď milujeme svojich rodičov, keď máme radi naše deti. Bolo by však chybou zabúdať, že rodičia sú darom pre deti a deti darom pre rodičov – a v tomto zmysle nie je správne milovať viac dary (rodičov, deti) ako Darcu (Pána Boha). – V tomto zmysle zaznieva Ježišova výčitka proti tým, ktorí, milujú viac rodičov či deti ako Boha. Ďalší nedokážu bojovať so svojou prudkosťou, precitlivosťou, s pokušeniami, ktoré na nás prichádzajú, s tým, čo nás premáha.

V záverečnom verši našej ev. hymny spievame: (Nepriatelia) „môžu zničiť všetok rod i majetok, vziať časť hrdlo dom, náš poklad nie je v tom, nebesá nám zostanú“ (ES č. 263,4). V inej známej piesni vyznávame: „Ježiši, drahý poklad môj“ (ES č. 453,1). – Chceme tieto vyznania uskutočňovať vo svojich životoch – ako Štefan, ale sú to pre nás, síce pekné, ale už len staré pesničky bez aktuálnosti? Keď plne dôverujeme Pánu Bohu, môže to mať ďalekosiahle dôsledky – ako u Štefana. On však zostal verným, vzdialeným každej polovičatosti. Hoci priniesol obeť, nebesá mu zostali! Nech k tomu – k takejto vernosti, k viere, ktorá sa neľaká dôsledkov, Pán Boh aj nám dá silu. A nebesá nám zostanú!

(IV.) Štvrtým dôvodom zvláštnej kombinácie dvoch vianočných sviatkov je, že na Štefanovi krásne vidno: Kristus sa nenarodil nadarmo – zvesť o pokoji, ktorý nám Ježiš priniesol, nevyznela naprázdno. Tento pokoj môžeme v búrkach života aj my prežívať. Anjeli v Betleheme spievali o Božom pokoji pre ľudí (L 2,14). Tento pokoj mal Štefan v srdci, keď v bolestiach zomieral. Uprostred týrania a súženia prežíval „pokoj Boží, ktorý prevyšuje každý rozum“ (F 4,7). Tí, ktorí zažili pravé Vianoce, ktorí prijali ich posolstvo, dostávajú Boží pokoj i v situáciách, keď sa rozumu prieči byť – zostávať pokojným. Ich srdcia chráni Boží pokoj aj v chorobách, aj v krivdách i v prenasledovaniach a trápeniach. – Boží pokoj, ktorý prevyšuje každý rozum! Tento Boží pokoj smieme prijímať i v daroch Večere Pánovej.

Pamiatka mučeníka Štefana, ale aj pamiatka všetkých tých, ktorí nám boli svedkami živej viery, sú potvrdením vianočného evanjelia o pokoji. Len si predstavme Štefana. Nie je to úžasný pokoj, keď si pred popravou nepraje nič iné ako to, aby Pán Ježiš prijal jeho ducha a Pán Boh nepočítal falošným svedkom ich hriech? (Sk 7,59-60)

Možno ste, videli nejaký film, kde niekoho odsúdili na smrť. Aké priania mávajú odsúdení pred popravou? – Väčšine stačí cigaretka, dobrý obed, iní chcú napísať list alebo ešte dokončiť čosi z toho, čo začali. Štefanovým prianím bolo, byť s Kristom a odpustiť svojim nepriateľom. Také je prianie človeka, ktorému sa Pán Ježiš Kristus stal všetkým – pokladom – najcennejšou hodnotou. Preto môže z tejto časnosti odchádzať s takým pokojom. Kiež by to Pán Boh dal i nám, takto štefanovsky víťazne žiť a v takej dôvere ako Štefan i zomierať.

Možné to je, lebo aj dnes platí dávne vianočné posolstvo: Ježiš je náš pokoj (por. Ef 2,14).
On nás v daroch svojej Večere chce obdarit' svojím pokojom.

Amen.